

REGLUGERÐ EVRÓPUÞINGSINS OG RÁÐSINS (ESB) 2021/783**2021/EES/80/15****frá 29. apríl 2021****um að koma á fót áætlun um aðgerðir í umhverfis- og loftslagsmálum (LIFE) og um niðurfellingu á reglugerð (ESB) nr. 1293/2013 (*)**

EVRÓPUÞINGIÐ OG RÁÐ EVRÓPUSAMBANDSINS HAFNA,

með hliðsjón af sáttmálanum um starfshætti Evrópusambandsins, einkum 1. mgr. 192. gr.,

með hliðsjón af tillögu framkvæmdastjórnar Evrópusambandsins,

eftir að hafa lagt drög að lagagerð fyrir þjóðþingin,

með hliðsjón af áliti efnahags- og félagsmálanefndar Evrópusambandsins ⁽¹⁾,með hliðsjón af áliti svæðanefndarinnar ⁽²⁾,í samræmi við almenna lagasetningarmeðferð ⁽³⁾,*og að teknu tilliti til eftirfarandi:*

- 1) Löggjöf og stefna Sambandsins varðandi umhverfi, loftslag og, eftir því sem við á, orku hafa haft í för með sér verulegar umbætur á ástandi umhverfisins. Meiri háttar umhverfis- og loftslagsáskoranir eru þó enn fyrir hendi sem munu hafa umtalsverðar neikvæðar afleiðingar fyrir Sambandið og vellíðan borgara þess ef ekki er brugðist við þeim.
- 2) Áætlunin um aðgerðir í umhverfis- og loftslagsmálum (LIFE), sem komið var á fót með reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 1293/2013 ⁽⁴⁾ fyrir tímabilið 2014 til 2020, er sú nýjasta í röð áætlana Sambandsins frá árinu 1992 sem styðja við framkvæmd umhverfis- og loftslagslöggjafar og forgangsröðun við stefnumótun. Áætlunin um aðgerðir í umhverfis- og loftslagsmálum (LIFE) hlaut jákvætt mat í nýlegri áfangaúttekt og taldist vera á réttri leið með að verða árangursrík, skilvirk og mikilvæg. Því ætti að halda áfram með áætlunina um aðgerðir í umhverfis- og loftslagsmálum (LIFE) 2014–2020 með tilteknum breytingum sem bent var á við áfangaúttektina og síðari mót. Til samræmis við það ætti að koma á fót áætlun um aðgerðir í umhverfis- og loftslagsmálum (LIFE) (hér á eftir nefnd LIFE-áætlunin) til sjö ára til að samræma tímalengd hennar við fjárhagsrammann til margra ára sem mælt er fyrir um í reglugerð ráðsins (ESB, KBE) 2020/2093 ⁽⁵⁾.
- 3) Þegar stefnt er að því að ná þeim almennu og sértæku markmiðum sem sett eru með löggjöf, stefnu og áætlunum varðandi umhverfi, loftslag og, eftir því sem við á, orku, einkum markmiðunum sem sett eru fram í orðsendingu framkvæmdastjórnarinnar frá 11. desember 2019 um Grænt samkomulag í Evrópu ásamt alþjóðlegum skuldbindingum Sambandsins ætti LIFE-áætlunin að stuðla að réttlátri umbreytingu í áttina að sjálfbærni, hringlaga, orkunýtnu, loftslagshlutlausu og loftslagsbreytingaþolnu hagkerfi sem er byggt á endurnýjanlegri orku, að því að vernda, endurheimta og bæta gæði umhverfisins, þ.m.t. andrúmsloft, vatn og jarðvegur, og heilbrigði og að því að stöðva og snúa við tapi á líffræðilegri fjölbreytni, þ.m.t. með því að styðja við framkvæmd og stjórnun Evrópunets verndarsvæða

(*) Þessi ESB-gerð birtist í Stj. 172, 17.5.2021, bls. 53. Hennar var getið í ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 265/2021 frá 24. September 2021 um breytingu á bókun 31 við EES-samninginn, um samvinnu á sérstökum sviðum utan marka fjórþætta frelsisins (bíður birtingar).

⁽¹⁾ Stj. 62, 15.2.2019, bls. 226.

⁽²⁾ Stj. 461, 21.12.2018, bls. 156.

⁽³⁾ Afstaða Evrópuþingsins frá 17. apríl 2019 (hefur enn ekki verið birt í Stjórnartíðindunum) og afstaða ráðsins eftir fyrstu umræðu frá 16. mars 2021 (hefur enn ekki verið birt í Stjórnartíðindunum). Afstaða Evrópuþingsins frá 26. apríl 2021 (hefur enn ekki verið birt í Stjórnartíðindunum).

⁽⁴⁾ Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 1293/2013 frá 11. desember 2013 um að koma á fót áætlun um aðgerðir í umhverfis- og loftslagsmálum (LIFE) og um niðurfellingu á reglugerð (EB) nr. 614/2007 (Stj. 347, 20.12.2013, bls. 185).

⁽⁵⁾ Reglugerð ráðsins (ESB, KBE) 2020/2093 frá 17. desember 2020 um fjárhagsramma til margra ára fyrir tímabilið 2021–2027 (Stj. 4331, 22.12.2020, bls. 11).

(Natura 2000) og taka á hnignun vistkerfa, annaðhvort með beinni íhlutun eða með því að styðja við að þessi markmið verði felld inn í aðrar stefnur. LIFE-áætlunin ætti einnig að styðja við framkvæmd almennra aðgerðaáætlana sem eru samþykktar í samræmi við 3. mgr. 192. gr. sáttmálans um starfshætti Evrópusambandsins (TFEU), s.s. 7. Aðgerðaáætlunarinnar á sviði umhverfismála ⁽⁶⁾ og allra síðari aðgerðaáætlana Sambandsins á sviði umhverfismála.

- 4) Sambandið er skuldbundið til að þróa heildstæð viðbrögð við heimsmarkmiðunum í áætlun Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun til ársins 2030 þar sem áhersla er lögð á eðlislæg tengsl milli stjórnunar náttúruauðlinda til að tryggja tiltækileika þeirra til langs tíma og vistkerfisþjónustu og tengslin við bæði heilbrigði manna og sjálfbæran hagvöxt þar sem tekið er tillit til allra hópa. Í þessum anda ætti LIFE-áætlunin að endurspeglar meginregluna um samstöðu og stuðla um leið á efnislegan hátt bæði að efnahagsþróun og félagslegri samheldni.
- 5) Með það fyrir augum að efla sjálfbæra þróun ætti að fella kröfur um umhverfis- og loftslagsvernd inn í mótun og framkvæmd allra stefna og starfsemi Sambandsins. Af þeim sökum ætti að stuðla að samlegðaráhrifum og að koma til fyllingar við aðrar fjármögnunaráætlanir Sambandsins, þ.m.t. með því að auðvelda fjármögnun starfsemi sem kemur til fyllingar við stefnumarkandi samþætt verkefni og stefnumarkandi náttúruáætlanir og styðja við upptöku og endurtekingu lausna sem eru þróaðar samkvæmt LIFE-áætluninni. Þörf er á samræmingu til að koma í veg fyrir tvíþjármögnun. Framkvæmdastjórnin og aðildarríkin ættu að gera ráðstafanir til að koma í veg fyrir stjórnsýslulega skörun og stjórnsýsluálag fyrir aðstoðarþega verkefnisins sem stafar af kvöðum um skýrslugjöf frá mismunandi fjármögnunarleiðum.
- 6) LIFE-áætlunin ætti að stuðla að sjálfbærri þróun og að því að ná almennum og sértækum markmiðum í löggjöf Sambandsins, stefnuáætlunum, áætlunum og alþjóðlegum skuldbindingum fyrir umhverfið, loftslagið, og, eftir því sem við á, orku, einkum að því er varðar áætlun Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun til ársins 2030, samninginn um líffræðilega fjölbreytni ⁽⁷⁾ og Parísarsamninginn sem var samþykktur samkvæmt rammasamningi Sameinuðu þjóðanna um loftslagsbreytingar ⁽⁸⁾ (Parísarsamningurinn um loftslagsbreytingar) og m.a. samning efnahagsnefndar Sameinuðu þjóðanna fyrir Evrópu um aðgang að upplýsingum, þátttöku almennings í ákvarðanatöku og aðgang að réttlátri málsmeðferð í umhverfismálum ⁽⁹⁾ (Árósasamningurinn), samning Efnahagsnefndar Sameinuðu þjóðanna fyrir Evrópu um loftmengun sem berst langar leiðir milli landa, Basel-samning SP um eftirlit með flutningi spilliefna milli landa og förgun þeirra, Rotterdam-samning SP um starfsreglur um fyrir fram upplýst samþykki í tengslum við tiltekin hættuleg efni og varnarefni í alþjóðaviðskiptum og Stokkhólmssamning SP um þrávirk lífræn efni.
- 7) Sambandið leggur mikið upp úr því að niðurstöður verkefna, sem eru fjármögnuð með LIFE-áætluninni, verði sjálfbærar til langs tíma svo og getu til að tryggja og viðhalda þessum niðurstöðum eftir að verkefninu hefur verið komið til framkvæmda, m.a. með því að halda verkefninu áfram eða með endurtekingu eða yfirfærslu niðurstaðna.
- 8) Til þess að Sambandið geti uppfyllt skuldbindingar sínar samkvæmt Parísarsamningnum um loftslagsbreytingar þarf Sambandið að umbreytast yfir í sjálfbært, hringlaga, orkunýtið, loftslagshlutlaust og loftslagsbreytingaþolið samfélag sem er byggt á endurnýjanlegri orku. Slík umbreyting útheimtir aftur á móti aðgerðir með sérstaka áherslu á geira sem leggja mest af mörkum til núverandi losunar gróðurhúsalofttegunda og mengunar, að efla orkunýtni og endurnýjanlega orku sem og að stuðla að framkvæmd orku- og loftslagsrammans fram til ársins 2030 og samþættra landsbundinna orku- og loftslagsáætlana aðildarríkja ásamt framkvæmd loftslags- og orkustefnuáætlana Sambandsins til langs tíma í samræmi við langtíamarkmiðin í Parísarsamningnum um loftslagsbreytingar. LIFE-áætlunin ætti einnig að innihalda ráðstafanir sem stuðla að framkvæmd stefnu Sambandsins um loftslagsaðlögun til að draga úr veikleikum gagnvart skaðlegum áhrifum loftslagsbreytinga.

⁽⁶⁾ Ákvörðun Evrópuþingsins og ráðsins nr. 1386/2013/ESB frá 20. nóvember 2013 um að koma á fót almennri aðgerðaáætlun Sambandsins á sviði umhverfismála til ársins 2020 „Gott líf innan marka plánetunnar okkar“ (Stjtíð. ESB L 354, 28.12.2013, bls. 171).

⁽⁷⁾ Ákvörðun ráðsins 93/626/EBE frá 25. október 1993 um gerð samnings um líffræðilega fjölbreytni (Stjtíð. EB L 309, 13.12.1993, bls. 1).

⁽⁸⁾ Stjtíð. ESB L 282, 19.10.2016, bls. 4.

⁽⁹⁾ Stjtíð. ESB L 124, 17.5.2005, bls. 4.

- 9) Verkefni samkvæmt nýrri undirátætlun LIFE-áætlunarinnar, „umskipti yfir í hreina orku“ (e. *Clean Energy Transition*), ættu að vera með áherslu á að byggja upp getu og breiða út þekkingu, færni, nýsköpunartækni, aðferðir og lausnir til að ná markmiðunum í löggjöf og stefnu Sambandsins varðandi umskipti yfir í endurnýjanlega orku og aukna orkunýtni. Slík uppbygging getu og útbreiðsla eru dæmigerðar samræmingar- og stuðningsaðgerðir með mikinn virðisauka á vettvangi Sambandsins sem miða að því að brjóta niður hindranir á markaði sem hamla félagslegum og hagrænum umskiptum yfir í sjálfbæra orku og ná aðallega til lítilla og meðalstórra aðila, sem og til margra aðila, þ.m.t. landsbundin og svæðisbundin opinber yfirvöld og stofnanir sem eru ekki reknar í hagnaðarskyni. Slíkar aðgerðir hafa margs konar viðbótarávinninga í för með sér, s.s. að taka á orkufátækt, aukin loftgæði innanhúss, dregið er úr staðbundnum mengunarvöldum með umbótum í orkunýtni og aukinni dreifingu endurnýjanlegrar orku og stuðlað að staðbundnum jákvæðum efnahagslegum áhrifum og meiri vexti þar sem tekið er tillit til allra hópa.
- 10) Í því skyni að stuðla að mildun loftslagsbreytinga og að alþjóðlegum skuldbindingum Sambandsins að því er varðar afkolun þarf að hraða umbreytingu orkugeirans. Fella ætti aðgerðir til að byggja upp getu sem styðja við orkunýtni og endurnýjanlega orku, sem eru fjármagnaðar til ársins 2020 samkvæmt Horizon 2020 ⁽¹⁰⁾, inn í nýja undirátætlun LIFE-áætlunarinnar, „umskipti yfir í hreina orku“, þar eð markmiðið með þeim er ekki að fjármagna afburðagæði og skapa nýsköpun heldur að auðvelda upptöku tækni, sem þegar er tiltæk, á sviði endurnýjanlegrar orku og orkunýtni sem mun stuðla að mildun loftslagsbreytinga. LIFE-áætlunin ætti að ná til allra hagsmunaaðila og geira sem taka þátt í umskiptum yfir í hreina orku. Með því að fella slíkar aðgerðir til að byggja upp getu inn í LIFE-áætlunina opnast möguleikar á samlegðaráhrifum milli undirátælananna og heildarsamræmi í fjármögnun Sambandsins eykst. Þess vegna ætti að safna og miðla gögnum um upptöku fyrirbyggjandi lausna á sviði rannsókna og nýsköpunar í verkefnum LIFE-áætlunarinnar, þ.m.t. úr áætluninni Horizon Europe sem komið var á fót samkvæmt reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2021/695 ⁽¹¹⁾ og fyrirrennrum hennar.
- 11) Í áhrifamatinu sem fylgdi tillögu framkvæmdastjórnarinnar um tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2018/2002 ⁽¹²⁾, sem breytti tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2012/27/ESB ⁽¹³⁾, var áætlað að til að uppfylla orkumarkmið Sambandsins fram til 2030 þyrfti viðbótarfjárfestingu sem nemur 177 milljörðum evra á hverju ári á tímabilinu 2021 til 2030. Stærstu eyðurnar tengjast fjárfestingu í afkolun bygginga til að auka orkunýtni og notkun á litlum endurnýjanlegum orkugjöfum þar sem beina þarf fjármagninu til mjög dreifðra verkefna. Eitt af markmiðunum með undirátætluninni „umskipti yfir í hreina orku“, sem nær yfir orkunýtni og hraða útbreiðslu endurnýjanlegrar orku, er að byggja upp getu til að þróa og safna saman slíkum verkefnum sem hjálpar þar með einnig til við að taka við fjármagni frá uppbyggingar- og fjárfestingarsjóðum Evrópu og gegnir hlutverki hvata til fjárfestinga í endurnýjanlegri orku og orkunýtni og notar einnig þær fjármögnunarleiðir sem kveðið er á um í reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2021/523 ⁽¹⁴⁾.
- 12) LIFE-áætlunin er eina áætlunin sem miðast sérstaklega við aðgerðir í umhverfis- og loftslagsmálum og gegnir því þýðingarmiklu hlutverki til að styðja við framkvæmd löggjafar og stefnu Sambandsins á þessum sviðum.
- 13) Samlegðaráhrif við Horizon Europe ættu að greiða fyrir því að greina og ákvarða þarfar á sviði rannsókna og nýsköpunar að því er varðar að taka á umhverfis-, loftslags- og orkuáskorunum innan Sambandsins meðan ferlið við áætlanagerð fyrir skipulegar rannsóknir og nýsköpun vegna Horizon Europe stendur yfir. LIFE-áætlunin ætti áfram að gegna hlutverki hvata til framkvæmdar á löggjöf og stefnu Sambandsins varðandi umhverfi, loftslag og, eftir því sem við á,

⁽¹⁰⁾ Ákvörðun ráðsins 2013/743/ESB frá 3. desember 2013 um að koma á fót séráætlun um framkvæmd Horizon 2020 - rammaáætlunar um rannsóknir og nýsköpun (2014-2020) og um niðurfellingu á ákvörðunum 2006/971/EB, 2006/972/EB, 2006/973/EB, 2006/974/EB og 2006/975/EB (Stjttíð. ESB L 347, 20.12.2013, bls. 965).

⁽¹¹⁾ Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2021/695 frá 28. apríl 2021 um að koma á fót Horizon Europe – rammaáætlun um rannsóknir og nýsköpun, um reglur hennar um þátttöku og miðlun og um niðurfellingu reglugerða (ESB) nr. 1290/2013 og (ESB) nr. 1291/2013 (Stjttíð. ESB L 170, 12.5.2021, bls. 1).

⁽¹²⁾ Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2018/2002 frá 11. desember 2018 um breytingu á tilskipun 2012/27/ESB um orkunýtni (Stjttíð. ESB L 328, 21.12.2018, bls. 210).

⁽¹³⁾ Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2012/27/ESB frá 25. október 2012 um orkunýtni, breytingu á tilskipunum 2009/125/EB og 2010/30/ESB og um niðurfellingu á tilskipunum 2004/8/EB og 2006/32/EB (Stjttíð. ESB L 315, 14.11.2012, bls. 1).

⁽¹⁴⁾ Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2021/523 frá 24. mars 2021 um að koma á fót fjárfestingaráætlun Evrópusambandsins og um breytingu á reglugerð (ESB) 2015/1017 (Stjttíð. ESB L 107, 26.3.2021, bls. 30).

orku, þ.m.t. með því að taka upp og nota niðurstöður úr rannsóknum og nýsköpun úr Horizon Europe og stuðla að því að þær verði notaðar í meira mæli ef það getur hjálpað til við að takast á við málefni á sviði umhverfis, loftslags eða orkuumskipta. Evrópska nýsköpunarráðið innan Horizon Europe getur veitt stuðning við að stækka og markaðssetja nýjar tímamótahugmyndir sem gætu orðið til vegna framkvæmdar LIFE-verkefna. Á sama hátt ætti einnig að taka tillit til samlegðaráhrifa við nýsköpunarsjóðinn í viðskiptakerfinu með losunarheimildir sem komið var á fót samkvæmt tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2003/87/EB ⁽¹⁵⁾.

- 14) Aðgerð sem hefur hlotið framlag frá LIFE-áætluninni ætti einnig að geta hlotið framlag frá öðrum áætlunum Sambandsins að því tilskildu að slík framlög taki ekki til sama kostnaðar. Einungis ætti að gera eina úttekt á aðgerðum sem hljóta samanlagða fjármögnun frá mismunandi áætlunum Sambandsins og á þann hátt að það taki til allra áætlana Sambandsins sem eiga í hlut og mismunandi reglna sem gilda um þær.
- 15) Í orðsendingu framkvæmdastjórnarinnar frá 3. febrúar 2017 um endurskoðun á framkvæmd umhverfisstefnu ESB: Sameiginlegar áskoranir og sameiginleg viðleitni til að ná betri árangri (EIR) er tilgreint að þörf sé á verulegum framförum við að hraða innleiðingu á umhverfisregluverki Sambandsins og að auka samþættingu og samræmingu umhverfis- og loftslagsmarkmiða við aðrar stefnur. Því ætti LIFE-áætlunin að gegna hlutverki hvata til að taka á þverlægum kerfistengdum áskorunum sem og á orsökum ágallanna við framkvæmdina sem komu í ljós í endurskoðuninni á framkvæmd umhverfisstefnunnar og til að ná tilskildum framförum með því að þróa, prófa og endurtaka nýjar aðferðir; styðja við mótun, vöktun og endurskoðun stefnunnar; bæta stjórnunarhætti varðandi málefni umhverfis, loftslagsbreytinga og tengdra orkuumskipta, þ.m.t. með því að auka þátttöku hagsmunaaðila á öllum stigum, uppbyggingu getu, samskipta og skilnings; virkja fjárfestingar frá fjárfestingaráætlunum Sambandsins eða öðrum tekjulindum og með því að styðja við aðgerðir til að yfirstíga margs konar hindranir á skilvirkri framkvæmd lykilaætlana sem krafist er samkvæmt umhverfislöggjöfnni.
- 16) Það að stöðva og snúa við tapi á líffræðilegri fjölbreytni og hnignun vistkerfa, þ.m.t. vistkerfi sjávar, útheimtir stuðning til að þróa, koma í framkvæmd, framfylgja og meta viðeigandi löggjöf og stefnu Sambandsins, þ.m.t. orðsending framkvæmdastjórnarinnar frá 20. maí 2020 um áætlun ESB um líffræðilega fjölbreytni til 2030 – Færum náttúruna aftur inn í líf okkar, tilskipun ráðsins 92/43/EBE ⁽¹⁶⁾, tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2009/147/EB ⁽¹⁷⁾ og reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 1143/2014 ⁽¹⁸⁾, einkum með því að þróa þekkingargrunn fyrir stefnumótun og framkvæmd og með því að þróa, prófa, sýna fram á og beita bestu starfsvenjum og lausnum, s.s. skilvirkri stjórnun, í smáum stíl eða sniðið að sérstökum staðbundnum, svæðisbundnum eða landsbundnum aðstæðum, þ.m.t. samþættar aðferðir við framkvæmd forgangsraðaðra aðgerðaáætlana sem voru samþykktar samkvæmt tilskipun 92/43/EBE. Þessi reglugerð ætti að stuðla að því að samræma aðgerðir í tengslum við líffræðilega fjölbreytni í stefnum Sambandsins og að því að uppfylla þann heildarmetnað að veita 7,5% af árlegum útgjöldum samkvæmt fjárhagsrammanum til margra ára til markmiða í tengslum við líffræðilega fjölbreytni á árinu 2024 og 10% af árlegum útgjöldum samkvæmt fjárhagsrammanum til margra ára til markmiða í tengslum við líffræðilega fjölbreytni á árunum 2026 og 2027 en taka um leið tillit til núverandi skörunar á loftslagsmarkmiðum og markmiðum í tengslum við líffræðilega fjölbreytni.

Sambandið og aðildarríkin ættu að fylgjast með útgjöldum sínum í tengslum við líffræðilega fjölbreytni til að uppfylla skýrslugjafarskyldur sínar samkvæmt samningnum um líffræðilega fjölbreytni. Einnig ætti að uppfylla kröfur um eftirfylgni sem kveðið er á um í annarri viðeigandi löggjöf Sambandsins. Hafa ætti eftirlit með útgjöldum Sambandsins í tengslum við líffræðilega fjölbreytni, í samræmi við skilvirka, gagnsæja og yfirgripsmikla aðferðafræði sem framkvæmdastjórnin á að setja fram í samstarfi við Evrópuþingið og ráðið, eins og um getur í samstarfssamningnum milli stofnana frá 16. desember 2020 milli Evrópuþingsins, ráðs Evrópusambandsins og framkvæmdastjórnar

⁽¹⁵⁾ Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2003/87/EB frá 13. október 2003 um að koma á fót kerfi fyrir viðskipti með heimildir til losunar gróðurhúsalofttegunda innan Bandalagsins og um breytingu á tilskipun ráðsins 96/61/EB (Stjtuð. ESB L 275, 25.10.2003, bls. 32).

⁽¹⁶⁾ Tilskipun ráðsins 92/43/EBE frá 21. maí 1992 um varðveislu vistgerða og villtra plantna og dýra (Stjtuð. EB L 206, 22.7.1992, bls. 7).

⁽¹⁷⁾ Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2009/147/EB frá 30. nóvember 2009 um verndun villtra fugla (Stjtuð. ESB L 20, 26.1.2010, bls. 7).

⁽¹⁸⁾ Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 1143/2014 frá 22. október 2014 um að fyrirbyggja og stjórna aðflutningi og útbreiðslu ágengra, framandi tegunda (Stjtuð. ESB L 317, 4.11.2014, bls. 35).

Evrópusambandsins um aga í stjórn fjármála, um samstarf við fjárlagagerð og trausta fjármálastjórn, sem og um nýjar eigin tekjur, þ.m.t. vegvísir í áttina að því að fá inn nýjar eigin tekjur ⁽¹⁹⁾.

- 17) Nýlegar úttektir og mót, þ.m.t. áfangaúttekt á áætlun ESB um líffræðilega fjölbreytni til 2020 og gæðaeftirlit með náttúruölggjöfnni, benda til þess að ein af helstu undirliggjandi orsökum þess að löggjöf Sambandsins um náttúruna og áætluninni um líffræðilega fjölbreytni hefur ekki verið komið til framkvæmda með fullnægjandi hætti sé skortur á nægilegri fjármögnun.

Helstu fjármögnunargerningar Sambandsins, þ.m.t. Byggðaðróunarsjóður Evrópu sem komið var á fót samkvæmt reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 1301/2013 ⁽²⁰⁾ (hér á eftir nefndur Byggðaðróunarsjóður Evrópu) og Samheldnisjóðurinn sem komið var á fót samkvæmt reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 1300/2013 ⁽²¹⁾ (hér á eftir nefndur Samheldnisjóðurinn), Dreifbýlisþróunarsjóður evrópsks landbúnaðar sem komið var á fót samkvæmt reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 1305/2013 ⁽²²⁾ (hér á eftir nefndur Dreifbýlisþróunarsjóður evrópsks landbúnaðar) og Sjávarútvegssjóður Evrópu sem komið var á fót samkvæmt reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins um Sjávarútvegssjóð Evrópu og um niðurfellingu á reglugerð (ESB) nr. 508/2014 (hér á eftir nefndur Sjávarútvegssjóður Evrópu), gætu, sem viðbótarfjármögnun, lagt umtalsvert af mörkum til viðbótar í áttina að því að uppfylla þessar þarfir. LIFE-áætlunin gæti bætt enn frekar skilvirkni slíkrar samræmingar með stefnumarkandi náttúruáætlunum sem ætlað er að gegna hlutverki hvata til að koma löggjöf og stefnu Sambandsins um náttúru og líffræðilega fjölbreytni í framkvæmd, þ.m.t. aðgerðir sem settar eru fram í forgangsröðuðum aðgerðaáætlunum sem eru samþykktar samkvæmt tilskipun 92/43/EBE. Stefnumarkandi náttúruáætlanir ættu að styðja við aðgerðaáætlanir í aðildarríkjunum sem miða að því að samræma viðeigandi markmið um náttúru og líffræðilega fjölbreytni við aðrar stefnur og fjármögnunaráætlanir og tryggja þar með að viðeigandi fjármögnun sé virkjuð til að koma þessum stefnum til framkvæmda.

Aðildarríkjum ætti að vera heimilt að ákveða, innan stefnuáætlunar sinnar um sameiginlegu landbúnaðarstefnuna, að nota tiltekinn hluta af úthlutun úr Dreifbýlisþróunarsjóði evrópsks landbúnaðar til að efla stuðning við aðgerðir sem koma til viðbótar við stefnumarkandi náttúruáætlanir eins og skilgreint er samkvæmt þessari reglugerð.

- 18) Efling hringrásarhagkerfisins og auðlindanýtni útheimtir breytingar á því hvernig efniviðir og vörur, þ.m.t. plast, eru hönnuð, framleidd, notuð, gert við þau, þau endurnýtt, endurunnin og þeim fargað og áherslu á allan vistferil varanna. LIFE-áætlunin ætti að stuðla að umskiptum yfir í hringrásarhagkerfislíkan með fjárstuðningi sem beinist að margs konar aðilum, s.s. fyrirtækjum, opinberum yfirvöldum og neytendum, einkum með því að beita, þróa og endurtaka bestu tæknina, starfsvenjurnar og lausnirnar sem eru sniðnar að sérstökum staðbundnum, svæðisbundnum eða landsbundnum aðstæðum, þ.m.t. með samþættum aðferðum við beitingu úrgangsmetakerfisins og framkvæmd áætlana um úrgangsstjórnun og forvarnir. Með því að styðja við að orðsendingu framkvæmdastjórnarinnar frá 16. janúar 2018 um evrópska stefnuáætlun um plast í hringrásarhagkerfi sé hrundið í framkvæmd er einkum unnt að grípa til aðgerða til að takast á við þann vanda sem stafar af rusli í sjó.
- 19) Öflug umhverfisvernd hefur grundvallarþýðingu fyrir heilbrigði og vellíðan borgara Sambandsins. LIFE-áætlunin ætti að styðja við markmið Sambandsins að því er varðar að íðefni séu framleidd og notuð á þann hátt að umtalsverð, skaðleg áhrif á heilbrigði manna og umhverfið verði í lágmarki, með það fyrir augum að ná markmiðinu um

⁽¹⁹⁾ Stjtið. ESB L 433I, 22.12.2020, bls. 28.

⁽²⁰⁾ Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 1301/2013 frá 17. desember 2013 um Byggðaðróunarsjóð Evrópu og um sértæk ákvæði að því er varðar markmið um fjárfestingar í vexti og störfum og um niðurfellingu á reglugerð (EB) nr. 1080/2006 (Stjtið. ESB L 347, 20.12.2013, bls. 289).

⁽²¹⁾ Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 1300/2013 frá 17. desember 2013 um Samheldnisjóðinn og niðurfellingu á reglugerð ráðsins (EB) nr. 1084/2006 (Stjtið. ESB L 347, 20.12.2013, bls. 281).

⁽²²⁾ Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 1305/2013 frá 17. desember 2013 um stuðning Dreifbýlisþróunarsjóðs evrópsks landbúnaðar (EAFRD) við dreifbýlisþróun og niðurfellingu reglugerðar ráðsins (EB) nr. 1698/2005 (Stjtið. ESB L 347, 20.12.2013, bls. 487).

eiturefnalaust umhverfi í Sambandinu. LIFE-áætlunin ætti einnig að styðja við starfsemi til að auðvelda framkvæmd tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins 2002/49/EB ⁽²³⁾ í því skyni að ná hávaðastigi sem veldur hvorki umtalsverðum neikvæðum áhrifum né áhættu fyrir heilbrigði manna.

- 20) Langtíamarkmið Sambandsins að því er varðar stefnu vegna andrúmslofts er að ná fram loftgæðum sem valda hvorki umtalsverðum neikvæðum áhrifum né áhættu fyrir heilbrigði manna og umhverfið en styrkja um leið samlegðaráhrifin milli bættra loftgæða og skerðingar á losun gróðurhúsalofttegunda. Almenningsvitund um loftmengun er mikil og borgarar vænta þess að yfirvöld bregðist við, einkum á svæðum þar sem íbúar og vistkerfi verða fyrir váhrifum vegna mikils magns loftmengunarefna. Í tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2016/2284 ⁽²⁴⁾ er lögð áhersla á það hlutverk sem fjármögnun Sambandsins getur gegnt til að ná markmiðum um hreint loft. Þess vegna ætti LIFE-áætlunin að styðja við verkefni, þ.m.t. stefnumarkandi samþætt verkefni, sem geta virkjað opinbert fjármagn og einkafjármagn, til að sýna bestu starfsvenjur og til að gegna hlutverki hvata við framkvæmd áætlana um loftgæði og löggjafar á staðbundna, svæðisbundna, fjölsvæðisbundna, landsbundna og fjölbjóðlega vísu.
- 21) Í tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2000/60/EB ⁽²⁵⁾ er settur rammi um vernd yfirborðsvatns í Sambandinu, strandsjávar, árosavatns og grunnvatns. Markmiðin í þeirri tilskipun myndu njóta stuðnings með betri framkvæmd og samþættingu á markmiðum stefnunnar í vatnsmálum við aðra málaflokka. Þess vegna ætti LIFE-áætlunin að styðja við verkefni sem stuðla að skilvirkri framkvæmd tilskipunar 2000/60/EB ásamt annarri viðeigandi vatnslöggjöf Sambandsins sem stuðlar að því að góðri stöðu vatnshlota Sambandsins verði náð með því að beita, þróa og endurtaka bestu starfsvenjur, sem og með því að virkja viðbótaraðgerðir samkvæmt öðrum áætlunum eða tekjulindum Sambandsins.
- 22) Vernd og endurheimt sjávarumhverfisins er eitt af heildarmarkmiðunum með umhverfisstefnu Sambandsins. LIFE-áætlunin ætti að styðja við eftirfarandi: stjórnun, varðveislu, endurheimt og vöktun líffræðilegrar fjölbreytni og vistkerfis sjávar, einkum hafsvæða innan Evrópunets verndarsvæða (Natura 2000), og vernd tegunda í samræmi við forgangsraðaðar aðgerðaáætlanir sem voru samþykktar samkvæmt tilskipun 92/43/EBE; að ná góðri umhverfislegri stöðu í samræmi við tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2008/56/EB ⁽²⁶⁾; að stuðla að hreinum og heilbrigðum höfum; að koma í framkvæmd orðsendingu framkvæmdastjórnarinnar frá 16. janúar 2018 um evrópska stefnuáætlun um plast í hringrásarhagkerfi þar sem einkum er fjallað um vandamálið við týnd veiðarfæri og rusl í sjó og að efla þátttöku Sambandsins varðandi alþjóðlegan hafrétt sem er mjög mikilvæg til að ná markmiðunum í áætlun Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun til ársins 2030 og til að tryggja heilbrigð höf fyrir komandi kynslóðir. Stefnunarkandi samþætt verkefni í LIFE-áætluninni og stefnumarkandi náttúruáætlanir ættu að innihalda viðeigandi aðgerðir sem miða að því að vernda sjávarumhverfið.
- 23) Umbætur á stjórnunarháttum varðandi málefni umhverfis, loftslagsbreytinga og tengdra orkuumskipta krefjast þátttöku borgaralegs samfélags með því að auka almenningsvitund, þ.m.t. með samskiptaáætlun þar sem tekið er tillit til nýrra miðla og samfélagsmiðla, þátttöku neytenda og aukinni þátttöku hagsmunaaðila, þ.m.t. frjáls félagasamtök, í samráði um og framkvæmd á tengdum stefnum á öllum stigum. Því er rétt að LIFE-áætlunin styðji við mörg mismunandi frjáls félagasamtök, sem og netkerfi aðila sem eru ekki rekin í hagnaðarskyni, sem vinna að markmiðum í þágu almennra hagsmuna Sambandsins og sem eru fyrst og fremst virk á sviði aðgerða í umhverfis- eða loftslagsmálum með því að veita, á samkeppnishæfan og gagnsæjan hátt, rekstrarstyrki til að hjálpa slíkum frjálsum félagasamtökum, netkerfum og aðilum við að leggja verulega að mörkum til stefnu Sambandsins og til að byggja og styrkja getu þeirra til að verða skilvirkari samstarfsaðilar.

⁽²³⁾ Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2002/49/EB frá 25. júní 2002 um mat og stjórn á hávaða í umhverfinu (Stjttíð. EB L 189, 18.7.2002, bls. 12).

⁽²⁴⁾ Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2016/2284 frá 14. desember 2016 um að draga úr landsbundinni losun á tilteknum loftmengunarefnum, um breytingu á tilskipun 2003/35/EB og niðurfellingu á tilskipun 2001/81/EB (Stjttíð ESB L 344, 17.12.2016, bls. 1).

⁽²⁵⁾ Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2000/60/EB frá 23. október 2000 um aðgerðaramma Bandalagsins um stefnu í vatnsmálum (Stjttíð. EB L 327, 22.12.2000, bls. 1).

⁽²⁶⁾ Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2008/56/EB frá 17. júní 2008 um ramma um aðgerðir Bandalagsins varðandi stefnu í sjávarumhverfismálum (haftilskipunin) (Stjttíð. ESB L 164, 25.6.2008, bls. 19).

- 24) Umbætur á stjórnunarháttum á öllum stigum ættu að vera þverlægt markmið með öllum undirátunum LIFE-áætlunarinnar en LIFE-áætlunin ætti að styðja við þróun, framkvæmd og framfylgd umhverfis- og loftslagsregluverksins og að því sé fylgt, einkum að því er varðar lárétta löggjöf um stjórnunaráætti í umhverfismálum, þ.m.t. löggjöfin sem kom Árósasamningnum til framkvæmda.
- 25) LIFE-áætlunin ætti að undirbúa markaðsaðila fyrir og styðja þá við umskipti í áttina að sjálfbæru, hringlaga, orkunýtnu, loftslagshlutlausu og loftslagsbreytingaþolnu hagkerfi sem er byggt á endurnýjanlegri orku með því að prófa ný viðskiptatækifæri, stigbæta starfsfærni, greiða fyrir aðgangi neytenda að sjálfbærum vörum og þjónustu, fá áhrifavalda til starfa og valdefla þá og prófa nýstárlegar aðferðir til að aðlaga fyrirbyggjandi ferli og viðskiptalandslagið. Til að styðja við víðtækari markaðsútbreiðslu sjálfbærra lausna ætti að stuðla að samþykki almennings og þátttöku neytenda.
- 26) LIFE-áætlunin er hönnuð til stuðnings til að sýna fram á tækni, aðferðir og bestu starfsvenjur sem unnt er að endurtaka og auka við. Nýsköpunarlausnir myndu stuðla að því að bæta umhverfisárangur og sjálfbærni, einkum varðandi þróun sjálfbærra búskaparháttá á sviðum sem eru virk innan loftslags, vatns, jarðvegs, líffræðilegrar fjölbreytni og úrgangs. Að þessu leyti ætti að leggja áherslu á samlegðaráhrif við aðrar áætlanir og stefnur, s.s. evrópska samstarfsverkefnið um nýsköpun vegna framleiðni í landbúnaði og sjálfbærni og umhverfisstjórnunarkerfi ESB.
- 27) Á vettvangi Sambandsins eru miklar fjárfestingar í aðgerðum í umhverfis- og loftslagsmálum fyrst og fremst fjármagnaðar með stórum fjármögnunaráætlunum Sambandsins. Þess vegna er brýnt að auka átakið til samræmingar til að tryggja sjálfbærni, öryggi líffræðilegrar fjölbreytni og loftslagsöryggi í starfsemi samkvæmt öðrum fjármögnunaráætlunum Sambandsins og samþættingu ráðstafana til að vernda líffræðilega fjölbreytni í öllum gerningum Sambandsins. Í tengslum við hlutverk stefnumarkandi samþættra verkefna og stefnumarkandi náttúruáætlana, sem á að þróa samkvæmt LIFE-áætluninni, sem hvata ætti að efla fjármögnunartækifæri samkvæmt þessum fjármögnunaráætlunum og öðrum fjármögnunarleiðum, s.s. landsbundna sjóði, og skapa samlegðaráhrif.
- 28) Góður árangur af stefnumarkandi náttúruáætlunum og stefnumarkandi samþættnum verkefnum veltur á nánun samstarfi milli landsbundinna yfirvalda, svæðisbundinna yfirvalda og staðaryfirvalda og aðila, sem eru óháðir ríki, sem verða fyrir áhrifum af markmiðunum með LIFE-áætluninni. Því ætti að beita meginreglunni um gagnsæi og upplýsingagjöf að því er varðar ákvarðanir um þróun, framkvæmd, mat og eftirlit með verkefnum, einkum þegar um er að ræða samræmingu eða þegar margar fjármögnunarleiðir eiga í hlut.
- 29) Til að endurspeglar mikilvægi þess að taka á loftslagsbreytingum á samræmdan og metnaðarfullan hátt, í samræmi við skuldbindingar Sambandsins um að koma Parísarsamningnum um loftslagsbreytingar og heimsmarkmiðum Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun í framkvæmd, mun LIFE-áætlunin stuðla að því að samræma aðgerðir í loftslagsmálum og að því að ná því heildarmarkmiði að a.m.k. 30% af útgjöldum samkvæmt fjárlögum Sambandsins styðji við loftslagsmarkmið. Búist er við því að aðgerðir samkvæmt LIFE-áætluninni leggi af mörkum 61% af heildarfjárhagsramma LIFE-áætlunarinnar til loftslagsmarkmiða. Viðeigandi aðgerðir verða fastsettar meðan verið er að undirbúa LIFE-áætlunina og koma henni í framkvæmd og endurmetnar í tengslum við viðeigandi mats- og endurskoðunarferli. Í samræmi við Grænt samkomulag í Evrópu ætti í aðgerðum samkvæmt LIFE-áætluninni að virða meginregluna um að valda ekki skaða.
- 30) Við framkvæmd LIFE-áætlunarinnar ætti að taka tilhlýðilegt tillit til stefnuáætlana fyrir ystu svæði, sem er að finna í orðsendingu framkvæmdastjórnarinnar frá 24. október 2017 um sterkara og endurnýjað stefnumarkandi samstarf við ystu svæði ESB, með hliðsjón af 349. gr. sáttmálans um starfshætti Evrópusambandsins (TFEU) og sérstökum þörfum og veikleikum þessara svæða. Einnig ætti að taka tillit til annarrar löggjafar Sambandsins en í umhverfismálum, loftslagsmálum og, eftir því sem við á, orkumálum.
- 31) Til að styðja við framkvæmd LIFE-áætlunarinnar ætti framkvæmdastjórnin að vera í samstarfi við netkerfi landsbundinna tengiliða í LIFE-áætluninni til að örva samstarf sem miðar að því að bæta þjónustu landsbundinna tengiliða í öllu Sambandinu og gera hana skilvirkari í því skyni að auka heildargæði framlagðra tillagna, skipuleggja málstofur og vinnufundi, birta skrár yfir verkefni sem eru fjármögnuð samkvæmt LIFE-áætluninni eða

til takast á hendur aðra starfsemi, s.s. fjölmiðlakynningar, til að miðla betur niðurstöðum verkefna og til að greiða fyrir því að skipst verði á reynslu, þekkingu og bestu starfsvenjum og að niðurstöður verkefna verði endurteknar í öllu Sambandinu og stuðla þannig að samstarfi og samskiptum. Slík starfsemi ætti einkum að beinast að aðildarríkjum þar sem notkun fjármagns hefur verið lítil og ætti að auðvelda samskipti og samstarf milli styrkþega, umsækjenda og hagsmunaaðila verkefna sem lokið hefur verið við eða sem standa yfir á sama sviði. Það er mjög mikilvægt að slík samskipta- og samstarfsstarfsemi beinist að svæðis- og staðaryfirvöldum og að hagsmunaaðilum.

- 32) Gæði ættu að vera sú viðmiðun sem gildir við mat á verkefnum og útböðsferli í LIFE-áætluninni. Í því skyni að auðvelda framkvæmd markmiðanna í LIFE-áætluninni í öllu Sambandinu og til að stuðla að miklum gæðum í tillögum að verkefnum ætti að vera unnt að fá fjármögnun fyrir verkefni vegna tækniadstoðar sem miða að virkri þátttöku í LIFE-áætluninni. Framkvæmdastjórnin ætti að vinna að skilvirkri, gæðatengdri landfræðilegri útbreiðslu í öllu Sambandinu, þ.m.t. með því að styðja aðildarríkin í því að auka gæði verkefna með því að byggja upp getu. Tilgreina ætti litla virka þátttöku, aðstoðarhæfa starfsemi og valforsendur fyrir LIFE-áætlunina í vinnuáætlun til margra ára út frá þátttöku og árangri umsækjenda frá viðkomandi aðildarríkjum, að teknu tilliti til m.a. mannfjölda og þéttleika byggðar, heildarsvæða innan Evrópunets verndarsvæða (Natura 2000) fyrir hvert aðildarríki, gefið upp sem hlutfall af heildarsvæði innan Evrópunets verndarsvæða, og hlutfalls yfirráðasvæðis aðildarríkis sem fellur undir svæði innan Evrópunets verndarsvæða. Aðstoðarhæf starfsemi ætti að vera þess eðlis að hún miði að því að auka gæði umsókna um verkefni.
- 33) Í samræmi við orðsendingu framkvæmdastjórnarinnar frá 18. janúar 2018 um aðgerðir ESB til að bæta reglufylgni í umhverfismálum og stjórnunarhætti var Evrópuneti fyrir framkvæmd og framfylgd umhverfislöggjafar (IMPEL), Evrópuneti umhverfissaksóknara (e. *European Network of Prosecutors for the Environment* (ENPE)) og samstarfsvettvangi umhverfisdómara Evrópusambandsins (e. *European Union Forum of Judges for the Environment* (EUFJE)) komið á fót til að auðvelda samstarf milli aðildarríkja og til að gegna einstæðu hlutverki við framfylgd umhverfislöggjafar Sambandsins. Þau leggja verulega af mörkum til að styrkja samkvæmni í framkvæmd og framfylgd umhverfislöggjafar Sambandsins í öllu Sambandinu, til að komast hjá röskun á samkeppni og til að auka gæði umhverfiseftirlits og löggæslufyrirkomulags gegnum netsamstarfskerfi, bæði á vettvangi Sambandsins og aðildarríkja, og gera það kleift að skiptast á upplýsingum og reynslu á mismunandi stjórnsýslustigum með þjálfun og ítarlegri umfjöllun um umhverfismálefni og þætti sem varða framfylgd, þ.m.t. vöktunar- og leyfisveitingaferli. Rétt þykir að heimila veitingu styrkja til Evrópunets fyrir framkvæmd og framfylgd umhverfislöggjafar, Evrópunets umhverfissaksóknara og samstarfsvettvangs umhverfisdómara Evrópusambandsins, með hliðsjón af framlagi þeirra til markmiða LIFE-áætlunarinnar, án auglýsingar eftir tillögum til þess að veita starfsemi þessara aðila áframhaldandi stuðning. Í öðrum tilvikum er þar að auki e.t.v. ekki þörf á að auglýsa eftir tillögum samkvæmt almennu kröfunum í reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB, KBE) 2018/1046 ⁽²⁷⁾ (hér á eftir nefnd fjárhagsreglugerðin), t.d. að því er varðar aðila sem aðildarríkin tilnefna og sem starfa á ábyrgð þeirra ef þessi aðildarríki eru tilgreind sem styrkþegar í lagagerð Sambandsins.
- 34) Rétt þykir að mæla fyrir um fjárhagsramma fyrir LIFE-áætlunina sem á að vera helsta viðmiðunarfjárhæðin fyrir Evrópuþingið og ráðið við árlega fjárlagagerð, í skilningi 18. liðar samstarfssamnings frá 16. desember 2020 milli Evrópuþingsins, ráðs Evrópusambandsins og framkvæmdastjórnarinnar um aga í stjórn fjármála, samstarf við fjárlagagerð og trausta fjármálastjórnun, sem og um nýjar eigin tekjur, þ.m.t. vegvísir í áttina að því að fá inn nýjar eigin tekjur.
- 35) Fastsetja ætti sameiginlegt hámarksfjármögnunarhlutfall styrkja sem eru fjármagnaðir samkvæmt LIFE-áætluninni að því marki sem nauðsynlegt er til að viðhalda þeim skilvirka stuðningi sem LIFE-áætlunin veitir. Í því skyni að taka tillit til nauðsynlegrar aðlögunarhæfni sem þörf er á til að bregðast við núverandi umfangi aðgerða og aðila ætti sértækt sameiginlegt fjármögnunarhlutfall að stuðla að öryggi en viðhalda um leið vissum sveigjanleika sem er í réttu hlutfalli við sértækar þarfir eða kröfur. Sértækt sameiginlegt fjármögnunarhlutfall ætti alltaf að vera háð fastsettu viðeigandi sameiginlegu hámarksfjármögnunarhlutfalli.

⁽²⁷⁾ Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB, KBE) 2018/1046 frá 18. júlí 2018 um fjárhagsreglur sem gilda um fjárlög Sambandsins, breytingu á reglugerðum (ESB) nr. 1296/2013, (ESB) nr. 1301/2013, (ESB) nr. 1303/2013, (ESB) nr. 1304/2013, (ESB) nr. 1309/2013, (ESB) nr. 1316/2013, (ESB) nr. 223/2014, (ESB) nr. 283/2014, og ákvörðun nr. 541/2014/ESB og niðurfellingu reglugerðar (ESB, KBE) nr. 966/2012 (Stjtið. ESB L 193, 30.7.2018, bls. 1).

- 36) Fjárhagsreglugerðin, sem Evrópuþingið og ráð Evrópusambandsins samþykktu á grundvelli 322. gr. sáttmálans um starfshætti Evrópusambandsins (TFEU), gildir um þessa reglugerð. Í fjárhagsreglugerðinni er mælt fyrir um reglur um framkvæmd fjárlaga Sambandsins, þ.m.t. reglur um styrki, verðlaun, innkaup, óbeina stjórnun, fjármögnunarleiðir, fjárlagaábyrgðir, fjárhagsaðstoð og endurgreiðslu til utanaðkomandi sérfræðinga og kveðið á um eftirlit með ábyrgð aðila sem fara með fjármál. Reglur sem eru samþykktar á grundvelli 322. gr. sáttmálans um starfshætti Evrópusambandsins (TFEU) innihalda einnig almennar reglur um skilyrði til að vernda fjárlög Sambandsins.
- 37) Í samræmi við fjárhagsreglugerðina, reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB/KBE) nr. 883/2013 ⁽²⁸⁾, reglugerðir ráðsins (ESB/KBE) nr. 2988/95 ⁽²⁹⁾, (ESB/KBE) nr. 2185/96 ⁽³⁰⁾ og (ESB) 2017/1939 ⁽³¹⁾ skal verja fjárhagslega hagsmuni Sambandsins með hóflegum ráðstöfunum, þ.m.t. ráðstafanir sem tengjast því að koma í veg fyrir, koma upp um, leiðrétta og rannsaka frávík, þ.m.t. svik, endurheimta fjármuni sem hafa glatast, verið ranglega greiddir eða notaðir á rangan hátt og, eftir því sem við á, að leggja á stjórnýslyviðurlög. Einkum hefur Evrópuskrifstofan um aðgerðir gegn svikum (OLAF), í samræmi við reglugerðir (KBE, EB) nr. 2185/96 og (ESB, KBE) nr. 883/2013, vald til að inna af hendi stjórnýslysurannsóknir, þ.m.t. vettvangseftirlit og eftirlitsúttektir, með það fyrir augum að ganga úr skugga um hvort svik, spilling eða annað ólöglegt athæfi hafi átt sér stað sem hefur áhrif á fjárhagslega hagsmuni Sambandsins.

Embætti saksóknara Evrópusambandsins (EPPO) er veitt vald, í samræmi við reglugerð (ESB) 2017/1939, til að rannsaka og sækja til saka fyrir brot gegn fjárhagslegum hagsmunum Sambandsins eins og kveðið er á um í tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2017/1371 ⁽³²⁾. Í samræmi við fjárhagsreglugerðina á hver einstaklingur eða aðili, sem fær fjármagn frá Sambandinu, að hafa fullt samstarf um að vernda fjárhagslega hagsmuni Sambandsins, veita nauðsynleg réttindi og aðgang fyrir framkvæmdastjórnina, Evrópuskrifstofuna um aðgerðir gegn svikum, Endurskoðunararréttinn og, að því er varðar þau aðildarríki sem taka þátt í aukinni samvinnu samkvæmt reglugerð (ESB) 2017/1939, fyrir embætti saksóknara Evrópusambandsins og tryggja að allir þriðju aðilar, sem koma að stjórnun á fjármagni Sambandsins, veiti jafngild réttindi.

- 38) Velja ætti tegundir fjármögnunar og aðferðir við framkvæmd fjárlaga fyrir LIFE-áætlunina á grundvelli getu þeirra til að ná tilteknum markmiðum með aðgerðunum og til að skila niðurstöðum, einkum að teknu tilliti til kostnaðar við eftirlit, stjórnýslysluálags og þeirrar áhættu sem býist er við að því er varðar að ekki er farið að tilskildum ákvæðum. Að því er varðar styrki ætti að taka til athugunar að nota eingreiðslur, fastagjöld og gjaldskrár yfir einingaverð. Framkvæmdastjórnin ætti að tryggja að framkvæmdin sé auðskiljanleg og ætti að stuðla að raunverulegri einföldun fyrir framkvæmdaraðila verkefnisins.
- 39) Eftir því sem við á ætti að takast á við stefnumarkmið LIFE-áætlunarinnar með fjármögnunarleiðum og fjárlagaábyrgðum samkvæmt reglugerð (ESB) 2021/523, þ.m.t. með úthlutaðri fjárhæð frá LIFE-áætluninni eins og tilgreint er í vinnuáætlunum til margra ára fyrir þá áætlun.
- 40) Samkvæmt 94. gr. ákvörðunar ráðsins 2013/755/ESB ⁽³³⁾ uppfylla aðilar með staðfestu í löndum og á yfirráðasvæðum handan hafsins skilyrði fyrir fjármögnun, með fyrirvara um reglur og markmið LIFE-áætlunarinnar og mögulegar ráðstafanir sem gilda um þau aðildarríki sem viðkomandi lönd eða yfirráðasvæði handan hafsins eru tengd. Þátttaka slíkra aðila í LIFE-áætluninni ætti fyrst og fremst að vera með áherslu á verkefni sem falla undir undiráætlunina „náttúra og líffræðileg fjölbreytni“.

⁽²⁸⁾ Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB, KBE) nr. 883/2013 frá 11. september 2013 um rannsóknir Evrópuskrifstofunnar um aðgerðir gegn svikum (OLAF) og um niðurfellingu á reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (EB) nr. 1073/1999 og reglugerð ráðsins (KBE) nr. 1074/1999 (Stjtíð. ESB L 248, 18.9.2013, bls. 1).

⁽²⁹⁾ Reglugerð ráðsins (EB, KBE) nr. 2988/95 frá 18. desember 1995 um verndun fjárhagslegra hagsmuna Evrópubandalaganna (Stjtíð. EB L 312, 23.12.1995, bls. 1).

⁽³⁰⁾ Reglugerð ráðsins (KBE, EB) nr. 2185/96 frá 11. nóvember 1996 um vettvangseftirlit og athuganir sem framkvæmdastjórnin framkvæmir til þess að vernda fjárhagslega hagsmuni Evrópubandalaganna gegn svikum og öðrum brotum (Stjtíð. EB L 292, 15.11.1996, bls. 2).

⁽³¹⁾ Reglugerð ráðsins (ESB) 2017/1939 frá 12. október 2017 um framkvæmd aukinnar samvinnu um að koma á fót embætti saksóknara Evrópusambandsins (EPPO) (Stjtíð. ESB L 283, 31.10.2017, bls. 1).

⁽³²⁾ Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2017/1371 frá 5. júlí 2017 um baráttuna gegn svikum sem beinast gegn fjárhagslegum hagsmunum Sambandsins með refsilöggjöf (Stjtíð. ESB L 198, 28.7.2017, bls. 29).

⁽³³⁾ Ákvörðun ráðsins 2013/755/EB frá 25. nóvember 2013 um tengsl landa og yfirráðasvæða handan hafsins við Evrópusambandið („Ákvörðunin um tengsl handan hafsins“) (Stjtíð. ESB L 344, 19.12.2013, bls. 1).

- 41) Valfrjálsa áætlunin um líffræðilega fjölbreytni og vistkerfisþjónustu á evrópskum yfirráðasvæðum handan hafsins (hér á eftir nefnd BEST-áætlunin) stuðlar að varðveislu líffræðilegrar fjölbreytni, þ.m.t. líffræðileg fjölbreytni hafsins, og sjálfbærri nýtingu vistkerfisþjónustu, þ.m.t. vistkerfislegar nálganir við aðlögun að loftslagsbreytingum og mildun þeirra, á ystu svæðum Sambandsins og í löndum og á yfirráðasvæðum handan hafsins. Með BEST-undirbúningsaðgerðinni sem var samþykkt 2011 og BEST-áætluninni 2.0 og BEST RUP-áætluninni sem fylgdu á eftir hefur BEST-áætlunin stuðlað að vitundarvakningu um vistfræðilegt mikilvægi ystu svæða og landa og yfirráðasvæða handan hafsins og lykilhlutverk þeirra við að varðveita hnattræna líffræðilega fjölbreytni. Framkvæmdastjórnin áttar að þörfin fyrir fjárstuðning í raun vegna verkefna á þessum yfirráðasvæðum nemi 8 milljónum evra á ári. Í ráðherraýfirlýsingum sínum frá 2017 og 2018 létu lönd og yfirráðasvæði handan hafsins í ljós þakklæti sitt fyrir þetta kerfi minni styrkja til líffræðilegrar fjölbreytni. Því er viðeigandi að LIFE-áætlunin fjármagni minni styrki til líffræðilegrar fjölbreytni, þ.m.t. uppbygging getu og aðgerðir sem hafa hvetjandi áhrif, bæði á ystu svæðum og í löndum og á yfirráðasvæðum handan hafsins.
- 42) LIFE-áætlunin ætti að vera opin fyrir þriðju lönd í samræmi við samninga milli Sambandsins og þessara landa þar sem fastsett eru sérstök skilyrði fyrir þátttöku þeirra.
- 43) Þriðju löndum, sem eru aðilar að Evrópska efnahagssvæðinu, er heimilt að taka þátt í áætlunum Sambandsins innan ramma samstarfsins sem komið var á fót samkvæmt samningnum um Evrópska efnahagssvæðið ⁽³⁴⁾ þar sem kveðið er á um framkvæmd áætlana á grundvelli ákvörðunar sem er samþykkt samkvæmt þeim samningi. Þriðju löndum er einnig heimilt að taka þátt á grundvelli annarra lagagæringa. Innleiða ætti sértækt ákvæði í þessa reglugerð þar sem þess er krafist að þriðju lönd veiti nauðsynleg réttindi og aðgang sem krafist er fyrir ábyrgan þar til bærna aðila, Evrópu-skrifstofuna um aðgerðir gegn svikum og Endurskoðunarréttinn svo þau geti beitt valdheimildum sínum með heildstæðum hætti.
- 44) Samkvæmt 22. og 23. mgr. samstarfssamningsins milli stofnana um betri lagasetningu frá 13. apríl 2016 ⁽³⁵⁾ ætti að meta LIFE-áætlunina á grundvelli upplýsinga sem safnað er með sértækum kröfum um vöktun en komast um leið hjá stjórnsluálagi, einkum á aðildarríkin, og of mikilli reglusetningu. Þessar kröfur ættu að innihalda, eftir því sem við á, mælanlega vísa sem grundvöll til að meta áhrifin af LIFE-áætluninni í raun. Full áhrif LIFE-áætlunarinnar safnast upp með óbeinum framlögum til langs tíma, sem erfitt er að mæla, í áttina að því að ná öllum mismunandi markmiðum Sambandsins um umhverfi og loftslag. Í því skyni að hafa eftirlit með LIFE-áætluninni ætti að bæta við beina afrakstursvísa og kröfur um eftirfylgni, sem sett eru fram í þessari reglugerð, samsafni af sérstökum vísam á verkefnastigi sem skal lýst í vinnuáætlunum til margra ára eða í auglýsingum eftir tillögum, m.a. að því er varðar Evrópunet verndarsvæða (Natura 2000) og losun á tilteknum loftmengunarefnum.
- 45) Til að tryggja samræmd skilyrði fyrir framkvæmd þessarar reglugerðar í tengslum við samþykkt vinnuáætlana til margra ára ætti að fela framkvæmdastjórninni framkvæmdarvald. Þessu valdi ætti að beita í samræmi við reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 182/2011 ⁽³⁶⁾.
- 46) Til að tryggja að stuðningur frá LIFE-áætluninni og framkvæmd hennar sé í samræmi við stefnur og forgangsröðun Sambandsins ætti að veita framkvæmdastjórninni vald til að samþykkja gerðir, í samræmi við 290. gr. sáttmálans um starfshætti Evrópusambandsins (TFEU), til að breyta þessari reglugerð með því að endurskoða eða bæta við vísana eða til að bæta við þessa reglugerð með því að skilgreina sérstaka vísa fyrir hverja undiráætlun og tegund verkefnis og með því að fastsetja ramma um vöktun og mat. Einkar mikilvægt er að framkvæmdastjórnin hafi viðeigandi samráð meðan á undirbúningsvinnu hennar stendur, þ.m.t. við sérfræðinga, og að þetta samráð fari fram í samræmi við meginreglurnar sem mælt er fyrir um í samstarfssamningnum milli stofnana um betri lagasetningu frá 13. apríl 2016. Einkum, í því skyni að tryggja jafna þátttöku við undirbúning framseldra gerða, fá framkvæmdastjórnin og ráðið öll skjöl á sama tíma og sérfræðingar aðildarríkjanna og hafa sérfræðingar þeirra kerfisbundinn aðgang að fundum sérfræðingahópa framkvæmdastjórnarinnar sem vinna að undirbúningi framseldra gerða.

⁽³⁴⁾ Stjttíð. EB L 1, 3.1.1994, bls. 3.

⁽³⁵⁾ Stjttíð. ESB L 123, 12.5.2016, bls. 1

⁽³⁶⁾ Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 182/2011 frá 16. febrúar 2011 um reglur og almennar meginreglur varðandi tilhögun eftirlits aðildarríkjanna með framkvæmdastjórninni þegar hún beitir framkvæmdarvaldi sínu (Stjttíð. ESB L 55, 28.2.2011, bls. 13).

- 47) Þar eð aðildarríkin geta ekki fyllilega náð markmiði þessarar reglugerðar, þ.e. að stuðla að öflugri umhverfisvernd og metnaðarfullum aðgerðum í loftslagsmálum, að sjálfbærri þróun og að því að ná almennum og sértækum markmiðum í löggjöf Sambandsins, stefnuáætlunum, áætlunum og alþjóðlegum skuldbindingum fyrir umhverfið, líffræðilega fjölbreytni, loftslagið, hringrásarhagkerfið og, eftir því sem við á, endurnýjanlega orku og orkunýtni með góðum stjórnunarháttum og aðkomu fjölgsmunaaðila og því verður betur náð á vettvangi Sambandsins, vegna umfangs og áhrifa þessarar reglugerðar, er Sambandinu heimilt að samþykkja ráðstafanir í samræmi við nálægðarregluna eins og kveðið er á um í 5. gr. sáttmálans um Evrópusambandið. Í samræmi við meðalhófsregluna, eins og hún er sett fram í þeirri grein, er ekki gengið lengra en nauðsyn krefur í þessari reglugerð til að ná þeim markmiðum.
- 48) Því ætti að fella reglugerð (ESB) nr. 1293/2013 úr gildi.
- 49) Rétt þykir að tryggja snurðulaus umskipti án truflunar milli fyrri áætlunar um aðgerðir í umhverfis- og loftslagsmálum (LIFE) og LIFE-áætlunarinnar og að samræma upphaf LIFE-áætlunarinnar við upphaf fjárhagsramma til margra ára eins og mælt er fyrir um í reglugerð (ESB, KBE) 2020/2093. Þess vegna ætti þessi reglugerð að öðlast gildi sem fyrst og koma til framkvæmda afturvirkta frá og með 1. janúar 2021.

SAMÞYKKT REGLUGERÐ ÞESSA:

I. KAFLI

Almenn ákvæði

1. gr.

Efni

Í þessari reglugerð er komið á fót áætlun um aðgerðir í umhverfis- og loftslagsmálum (LIFE) (hér á eftir nefnd LIFE-áætlunin) fyrir tímabil fjárhagsrammans til margra ára frá 2021 til 2027. Tímalengd LIFE-áætlunarinnar er samræmd tímalengd fjárhagsrammans til margra ára.

Í þessari reglugerð er einnig mælt fyrir um markmið með LIFE-áætluninni, fjárlög til hennar fyrir tímabilið frá 2021 til 2027, fjármögnunarleiðir Sambandsins og reglur um veitingu slíkrar fjármögnunar.

2. gr.

Skilgreiningar

Í reglugerð þessari er merking eftirfarandi hugtaka sem hér segir:

- 1) „stefnumarkandi náttúruáætlunir“: verkefni sem styðja við uppfyllingu markmiða Sambandsins um náttúru og líffræðilega fjölbreytni með því að koma í framkvæmd samfelldum áætlunum um aðgerðir í aðildarríkjunum í því skyni að samræma þessi markmið og forgangsraðanir við aðrar stefnur og fjármögnunargerninga, þ.m.t. með samræmdri framkvæmd forgangsraðaðra aðgerðaáætlana sem eru samþykktar samkvæmt tilskipun 92/43/EBE,
- 2) „stefnumarkandi samþætt verkefni“: verkefni til að koma í framkvæmd, á svæðisbundnum, fjölsvæðisbundnum, landsbundnum eða fjölþjóðlegum vettvangi, stefnuáætlunum eða aðgerðaáætlunum í umhverfis- eða loftslagsmálum sem yfirvöld aðildarríkjanna þróa og krafist er í sérstakri löggjöf eða stefnu Sambandsins í umhverfis- eða loftslagsmálum eða, eftir því sem við á, orkumálum, en um leið er tryggt að hagsmunaaðilar taki þátt og stuðlað að samræmingu við og virkjun a.m.k. einnar annarrar fjármögnunarleiðar Sambandsins eða landsbundinnar fjármögnunarleiðar eða einkafjármögnunar,
- 3) „verkefni vegna tækniástoðar“: verkefni sem styðja við þróun getu til þátttöku í stöðluðum aðgerðaverkefnum, undirbúning stefnumarkandi náttúruáætlana og stefnumarkandi samþættra verkefna, undirbúning fyrir aðgang að öðrum fjármögnunarleiðum Sambandsins eða aðrar ráðstafanir sem eru nauðsynlegar til að undirbúa að auka við eða endurtaka niðurstöður úr öðrum verkefnum, sem eru fjármögnuð af LIFE-áætluninni eða áætlunum sem voru undanfarar hennar, með það fyrir augum að stefna að því að ná markmiðunum með LIFE-áætluninni sem sett eru fram í 3. gr.; slík verkefni geta einnig tekið til uppbyggingar á getu í tengslum við starfsemi yfirvalda í aðildarríkjunum til virkrar þátttöku í LIFE-áætluninni,

- 4) „stöðluð aðgerðaverkefni“: verkefni, önnur en stefnumarkandi samþætt verkefni, stefnumarkandi náttúruáætlanir eða verkefni vegna tækniástoðar, þar sem unnið er að sértæku markmiðunum með LIFE-áætluninni,
- 5) „blendingsstarfsemi“: aðgerðir sem njóta stuðnings frá fjárlögum Sambandsins, þ.m.t. innan blendingsfyrirkomulags skv. 6. lið 2. gr. fjárhagsreglugerðarinnar, þar sem stuðningur sem er ekki greiddur til baka, fjármögnunarleiðir eða hvort tveggja af fjárlögum Sambandsins eru sameinuð við stuðning sem er greiddur til baka frá fjármálastofnunum fyrir þróunarástoð eða öðrum opinberum fjármálastofnunum sem og frá fjármálastofnunum á sviði viðskipta og fjárfestum,
- 6) „lögaðili“: sérhver einstaklingur eða lögaðili sem komið er á fót og er viðurkenndur sem slíkur að landslögum, lögum Sambandsins eða alþjóðalögum, sem hefur réttarstöðu lögaðila og sem getur aðhafst í eigin nafni, neytt réttinda og tekið á sig skuldbindingar, eða sérhver aðili sem hefur ekki réttarstöðu lögaðila í samræmi við c-lið 2. mgr. 197. gr. fjárhagsreglugerðarinnar.

3. gr.

Markmið

1. Almenna markmiðið með LIFE-áætluninni skal vera að stuðla að umskiptum í áttina að sjálfbæru, hringlaga, orkunýtnu, loftslagshlutlausu og loftslagsbreytingaþolnu hagkerfi sem er byggt á endurnýjanlegri orku í því skyni að vernda, endurheimta og auka gæði umhverfisins, þ.m.t. andrúmsloft, vatn og jarðvegur, og að stöðva og snúa við tapi á líffræðilegri fjölbreytni og takast á við hnignun vistkerfa, þ.m.t. með því að styðja við framkvæmd og stjórnun Evrópunets verndarsvæða (Natura 2000) og stuðla þar með að sjálfbærri þróun. LIFE-áætlunin skal einnig styðja við framkvæmd almennra aðgerðaáætlana sem eru samþykktar í samræmi við 3. mgr. 192. gr. sáttmálans um starfshætti Evrópusambandsins (TFEU).
2. Sértæk markmið með LIFE-áætluninni eru eftirfarandi:
 - a) að þróa, sýna fram á og efla nýsköpunartækni, aðferðir og nálganir til að ná markmiðunum í löggjöf og stefnu Sambandsins um umhverfið, þ.m.t. náttúra og líffræðileg fjölbreytni, og um aðgerðir í loftslagsmálum, þ.m.t. umskipti yfir í endurnýjanlega orku og aukna orkunýtni, og um að leggja af mörkum í þekkingargrunn og um beitingu bestu starfsvenja, einkum í tengslum við náttúru og líffræðilega fjölbreytni, þ.m.t. með stuðningi við Evrópunet verndarsvæða (Natura 2000),
 - b) að styðja við þróun, framkvæmd, eftirlit með og framfylgd viðeigandi löggjafar og stefnu Sambandsins um umhverfið, þ.m.t. náttúra og líffræðileg fjölbreytni, og um aðgerðir í loftslagsmálum og umskipti yfir í endurnýjanlega orku eða aukna orkunýtni, þ.m.t. með því að bæta stjórnunarhætti á öllum stígum, einkum með því að auka getu opinberra aðila og einkaaðila og þátttöku borgaralegs samfélags,
 - c) að gegna hlutverki hvata til stórfelldrar útbreiðslu á vel heppnuðum tæknilegum og stefnutengdum lausnum til að koma í framkvæmd viðeigandi löggjöf og stefnu Sambandsins um umhverfið, þ.m.t. náttúra og líffræðileg fjölbreytni, og um aðgerðir í loftslagsmálum og umskipti yfir í endurnýjanlega orku eða aukna orkunýtni með því að endurtaka niðurstöður, með því að fella tengd markmið inn í aðrar stefnur og inn í starfsvenjur í opinbera geiranum og einkageiranum, með því að virkja fjárfestingar og með því að bæta aðgang að fjármagni.

4. gr.

Uppbygging

LIFE-áætlunin skal byggð upp sem hér segir:

- 1) sviðið „umhverfi“ sem inniheldur:
 - a) undiráætlunina „náttúra og líffræðileg fjölbreytni“,
 - b) undiráætlunina „hringrásarhagkerfi og lífsgeði“,

- 2) sviðið „aðgerðir í loftslagsmálum“ sem inniheldur:
 - a) undirátætlunina „mildun loftslagsbreytinga og aðlögun“,
 - b) undirátætlunina „umskipti yfir í hreina orku“.

5. gr.

Fjárlög

1. Fjárhagsramminn til að hrinda LIFE-áætluninni í framkvæmd fyrir tímabilið frá 1. janúar 2021 til 31. desember 2027, skal vera 5 432 000 000 evrur á gangverði.
2. Leiðbeinandi skipting fjárhæðarinnar, sem um getur í 1. mgr., skal vera:
 - a) fyrir sviðið „umhverfi“: 3 488 000 000 evrur og þar af
 - i. fyrir undirátætlunina „náttúra og líffræðileg fjölbreytni“ 2 143 000 000 evrur og
 - ii. fyrir undirátætlunina „hringrásarhagkerfi og lífsgæði“ 1 345 000 000 evrur,
 - b) fyrir sviðið „aðgerðir í loftslagsmálum“: 1 944 000 000 evrur og þar af
 - i. fyrir undirátætlunina „mildun loftslagsbreytinga og aðlögun“ 947 000 000 evrur og
 - ii. fyrir undirátætlunina „umskipti yfir í hreina orku“ 997 000 000 evrur.
3. Fjárhæðirnar, sem um getur í 1. og 2. mgr., skulu vera með fyrirvara um ákvæðin um sveigjanleika sem sett eru fram í reglugerð (ESB, KBE) 2020/2093 og í fjárhagsreglugerðinni.
4. Þrátt fyrir 2. mgr. skulu a.m.k. 60% af fjárveitingum sem úthlutað er til verkefna sem njóta stuðnings með aðgerðastyrkjum samkvæmt sviðinu „umhverfi“, sem um getur í a-lið 2. mgr., ætluð styrkjum til verkefna til stuðnings undirátætluninni „náttúra og líffræðileg fjölbreytni“ sem um getur í i. lið a-liðar 2. mgr.
5. Heimilt er að fjármagna, með LIFE-áætluninni, starfsemi framkvæmdastjórnarinnar í tengslum við tækni- og stjórnsýslu-aðstoð til að koma LIFE-áætluninni til framkvæmda, s.s. undirbúnings-, vöktunar-, eftirlits-, úttektar- og matsstarfsemi, þ.m.t. varðandi upplýsingatæknikerfi stofnana, og starfsemi netkerfa sem styðja við landsbundna tengiliði LIFE-áætlunarinnar, þ.m.t. þjálfun, gagnkvæmur lærdómur og viðburðir til að skiptast á reynslu.
6. Heimilt er að fjármagna, með LIFE-áætluninni, starfsemi sem framkvæmdastjórnin kemur til framkvæmda til að styðja við undirbúning, framkvæmd og samræmingu löggjafar og stefnu Sambandsins varðandi umhverfi, loftslag eða, eftir því sem við á, orku, í þeim tilgangi að ná markmiðunum sem sett eru fram í 3. gr. Slík starfsemi getur náð yfir:
 - a) upplýsingar og samskipti, þ.m.t. herferðir til vitundarvakningar, og upplýsingamiðlun stofnana að því er varðar pólitíska forgangsröðun Sambandsins sem og að því er varðar framkvæmd og lögleiðingarstöðu löggjafar Sambandsins varðandi umhverfi, loftslag eða, eftir því sem við á, orku,
 - b) rannsóknir, kannanir, gerð líkana og sviðsetningu aðstæðna,
 - c) undirbúning, framkvæmd, vöktun, athugun og mat á löggjöf, stefnum og áætlunum sem og mat og greiningu á verkefnum sem eru ekki fjármöggnuð samkvæmt LIFE-áætluninni ef þau stuðla að því að uppfylla markmiðin sem sett eru fram í 3. gr.,

- d) vinnufundi, ráðstefnur og fundi,
- e) netsamstarf og vettvanga fyrir bestu starfsvenjur,
- f) aðra starfsemi, s.s. veitingu verðlauna.

6. gr.

Þriðju lönd sem eru tengd LIFE-áætluninni

1. Eftirtöldum þriðju löndum er frjálst að taka þátt í LIFE-áætluninni:
 - a) aðilum að Fríverslunarsamtökum Evrópu, sem eiga aðild að Evrópska efnahagssvæðinu, í samræmi við skilyrðin sem mælt er fyrir um í samningnum um Evrópska efnahagssvæðið,
 - b) inngöngulöndum, umsóknarlöndum og mögulegum umsóknarlöndum, í samræmi við almennar meginreglur og almenna skilmála og skilyrði fyrir þátttöku þessara landa í áætlunum Sambandsins, sem eru fastsett í viðkomandi rammamningum, ákvörðunum samstarfsráða eða sambærilegum samningum og í samræmi við sérstök skilyrði sem mælt er fyrir um í samningum milli Sambandsins og þessara landa,
 - c) löndum sem falla undir evrópsku nágrannastefnuna, í samræmi við almennar meginreglur og almenna skilmála og skilyrði fyrir þátttöku þessara landa í áætlunum Sambandsins, sem eru fastsett í viðkomandi rammamningum, ákvörðunum samstarfsráða eða sambærilegum samningum og í samræmi við sérstök skilyrði sem mælt er fyrir um í samningum milli Sambandsins og þessara landa,
 - d) öðrum þriðju löndum, í samræmi við skilyrði sem mælt er fyrir um í sérstökum samningi sem nær yfir þátttöku þriðja landsins í áætlun Sambandsins, að því tilskildu að í samningnum:
 - i. sé tryggt sanngjarnt jafnvægi að því er varðar framlög og ávinning af þátttöku þriðja landsins í áætlunum Sambandsins,
 - ii. sé mælt fyrir um skilyrði fyrir þátttöku í áætlunum, þ.m.t. útreikningur á fjárframlögum til einstakra áætlana og stjórnsýslukostnaður við þær,
 - iii. sé þriðja landinu ekki veitt vald til ákvarðanatöku að því er varðar áætlun Sambandsins,
 - iv. séu tryggð réttindi Sambandsins til að tryggja trausta fjármálastjórnun og til að vernda fjárhagslega hagsmuni sína.

Framlöggin, sem um getur í ii. lið d-liðar fyrstu undirgreinar, skulu mynda markaðar tekjur í samræmi við 5. mgr. 21. gr. fjárhagsreglugerðarinnar.

2. Ef þriðja land tekur þátt í LIFE-áætluninni með ákvörðun sem er samþykkt samkvæmt alþjóðasamningi eða á grundvelli annars lagagernings skal þriðja landið veita nauðsynleg réttindi og aðgang sem krafist er fyrir ábyrgan þar til bærán aðila, Evrópuskrifstofuna um aðgerðir gegn svikum og Endurskoðunarrettinn svo þau geti beitt valdheimildum sínum með heildstæðum hætti. Ef um er að ræða Evrópuskrifstofuna um aðgerðir gegn svikum skulu slík réttindi ná yfir réttindi til að inna af hendi rannsóknir, þ.m.t. vettvangseftirlit og eftirlitsúttektir, sem kveðið er á um í reglugerð (ESB, KBE) nr. 883/2013.

7. gr.

Alþjóðasamstarf

Við framkvæmd LIFE-áætlunarinnar skal vera unnt að eiga samstarf við viðeigandi alþjóðastofnanir og við stofnanir þeirra og aðila þegar þörf er á í þeim tilgangi að ná markmiðunum sem sett eru fram í 3. gr.

8. gr.

Samlegðaráhrif við aðrar áætlanir Sambandsins

Framkvæmdastjórnin skal stuðla að samræmdri framkvæmd LIFE-áætlunarinnar. Framkvæmdastjórnin og aðildarríkin skulu stuðla að samræmingu og samræmi við Bygðaðþróunarsjóð Evrópu, Félagsmálasjóð Evrópu+, sem komið var á fót samkvæmt reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins um Félagsmálasjóð Evrópu Plús (ESF+), Samheldnisjóðinn, Dreifbýlisþróunarsjóð evrópsks landbúnaðar og Sjávarútvegssjóðinn, Horizon Europe, Sjóðinn fyrir samtengda Evrópu, sem komið var á fót samkvæmt reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 1316/2013 ⁽³⁷⁾ og fjárfestingaráætlun Evrópusambandsins, sem komið var á fót samkvæmt reglugerð (ESB) 2021/523, til þess að skapa samlegðaráhrif, einkum að því er varðar stefnumarkandi náttúruáætlanir og stefnumarkandi samþætt verkefni og til að styðja við upptöku og endurtekningu lausna sem eru þróaðar samkvæmt LIFE-áætluninni. Framkvæmdastjórnin og aðildarríkin skulu vinna að gagnkvæmni á öllum stigum.

9. gr.

Framkvæmd og fjármögnunarleiðir Sambandsins

1. Framkvæmdastjórnin skal koma LIFE-áætluninni til framkvæmda með beinni stjórnun eða með óbeinni stjórnun með aðilunum sem um getur í c-lið 1. mgr. 62. gr. fjárhagsreglugerðarinnar.
2. Veita má stuðning með LIFE-áætluninni eftir öllum þeim leiðum sem mælt er fyrir um í fjárhagsreglugerðinni, einkum styrki, verðlaun og innkaup. Með henni má einnig veita fjármögnun í formi fjármögnunarleiða innan blendingsstarfsemi.
3. Að minnsta kosti 85% af fjárlögunum til LIFE-áætlunarinnar skal úthlutað:
 - a) til styrkja eins og um getur í 2. og 6. mgr. 11. gr.,
 - b) til verkefna sem eru fjármögnuð eftir öðrum fjármögnunarleiðum, að því marki sem er tilgreint í vinnuáætluninni til margra ára sem um getur í 18. gr., eða
 - c) eftir því sem við á og að því marki sem er tilgreint í vinnuáætluninni til margra ára, sem um getur í 18. gr., til fjármögnunar í formi fjármögnunarleiða innan blendingsstarfsemi eins og um getur í 2. mgr. þessarar greinar.

Framkvæmdastjórnin skal tryggja að verkefni sem eru fjármögnuð eftir öðrum fjármögnunarleiðum séu að öllu leyti í samræmi við markmiðin sem sett eru fram í 3. gr.

Hámarksfjárhæð sem er úthlutað til styrkja, eins og um getur í 4. mgr. 11. gr., skal vera 15 milljónir evra.

4. Sameiginlegt hámarksfjármögnunarhlutfall fyrir aðstoðarhæfar aðgerðir, sem um getur í a- til d-lið 2. mgr. 11. gr. þessarar reglugerðar, skal vera allt að 60% af aðstoðarhæfum kostnaði og allt að 75% ef um er að ræða verkefni sem eru fjármögnuð samkvæmt undiráætluninni „náttúra og líffræðileg fjölbreytni“, einkum þau sem varða forgangsbúsvæði eða -tegundir sem hluta af framkvæmd tilskipunar 92/43/EBE eða sem varða fuglategundir sem nefndin um aðlögun að tækni- og vísindafrámförum, sem komið var á fót skv. 16. gr. tilskipunar 2009/147/EB, telur að séu í forgangi til fjármögnunar þegar það er nauðsynlegt til að ná markmiðum um varðveislu. Að því er varðar aðgerðirnar sem um getur í 6. mgr. 11. gr. þessarar reglugerðar skal sameiginlegt hámarksfjármögnunarhlutfall vera 70% af aðstoðarhæfum kostnaði. Með fyrirvara um viðeigandi og fyrirframákveðið sameiginlegt hámarksfjármögnunarhlutfall skal tilgreina sérstök hlutföll enn frekar í vinnuáætluninni til margra ára sem um getur í 18. gr. þessarar reglugerðar. Aðlaga má sérstöku hlutföllin í samræmi við kröfurnar í hverri undiráætlun, tegund verkefnis eða tegund styrks.

⁽³⁷⁾ Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 1316/2013 frá 11. desember 2013 um að koma á fót sjóði fyrir samtengda Evrópu, um breytingu á reglugerð (ESB) nr. 913/2010 og um niðurfellingu á reglugerðunum (EB) nr. 680/2007 og (EB) nr. 67/2010 (Stjttð. ESB L 348, 20.12.2013, bls. 129).

Að því er varðar verkefnið sem um getur í 4. mgr. 11. gr. skal sameiginlegt hámarksfjármögnunarhlutfall ekki fara yfir 95% af aðstoðarhæfum kostnaði meðan fyrsta vinnuáætlunin til margra ára stendur yfir; meðan önnur vinnuáætlunin til margra ára stendur yfir og með fyrirvara um staðfestingu í þeirri vinnuáætlun skal sameiginlegt fjármögnunarhlutfall nema 75% af aðstoðarhæfum kostnaði.

5. Gæði skulu vera sú viðmiðun sem gildir við mat á verkefnum og útboðsferli í LIFE-áætluninni. Framkvæmdastjórnin skal vinna að skilvirkri, gæðatengdri landfræðilegri útbreiðslu í öllu Sambandinu, þ.m.t. með því að styðja aðildarríkin í því að auka gæði verkefna með því að byggja upp getu.

II. KAFLI

Hæfi

10. gr.

Styrkir

Styrkir samkvæmt LIFE-áætluninni skulu veittir og þeim stjórnað í samræmi við VIII. bálk fjárhagsreglugerðarinnar.

11. gr.

Aðstoðarhæfar aðgerðir

- Einungis aðgerðir til að koma markmiðunum, sem sett eru fram í 3. gr., í framkvæmd skulu uppfylla skilyrði fyrir fjármögnun.
- Heimilt er að fjármagna eftirfarandi tegundir aðgerða með styrkjum:
 - stefnumarkandi náttúruáætlanir samkvæmt undiráætluninni sem um getur í a-lið 1. liðar 4. gr.,
 - stefnumarkandi samþætt verkefni samkvæmt undiráætluninni sem um getur í b-lið 1. liðar og a- og b-lið 2. liðar 4. gr.,
 - verkefni vegna tækniástoðar,
 - stöðluð aðgerðaverkefni,
 - aðrar aðgerðir sem þörf er á í þeim tilgangi að ná almenna markmiðinu sem sett er fram í 1. mgr. 3. gr., þ.m.t. samræmingar- og stuðningsaðgerðir sem miða að því að byggja upp getu, að miðla upplýsingum og þekkingu og að vitundarvakningu til að styðja við umskipti yfir í endurnýjanlega orku og aukna orkunýtni.
- Í verkefnum samkvæmt undiráætluninni „náttúra og líffræðileg fjölbreytni“ sem varða stjórnun, endurheimt og vöktun svæða innan Evrópunets verndarsvæða (Natura 2000), í samræmi við tilskipunir 92/43/EBE og 2009/147/EB, skal taka til greina forgangsröðun sem sett er fram í landsbundnum og svæðisbundnum áætlunum, stefnuáætlunum og stefnum um varðveislu náttúru og líffræðilegrar fjölbreytni, þ.m.t. í forgangsröðuðum aðgerðaáætlunum sem voru samþykktar samkvæmt tilskipun 92/43/EBE.
- Verkefni vegna tækniástoðar til að byggja upp getu, sem tengjast starfsemi yfirvalda í aðildarríkjunum til að bæta virka þátttöku í LIFE-áætluninni, skulu styðja við starfsemi aðildarríkja sem eru með litla virka þátttöku með það fyrir augum að bæta þjónustu landsbundinna tengiliða í öllu Sambandinu og bæta heildargæði framlagðra tillagna.
- Heimilt er að fjármagna með styrkjum starfsemi utan aðildarríkis eða lands handan hafsins eða yfirráðasvæðis sem tengist því, að því tilskildu að í verkefninu sé unnið að markmiðum Sambandsins í umhverfis- og loftslagsmálum og að þessi starfsemi sé nauðsynleg til að tryggja skilvirkni íhlutunar sem innt er af hendi í aðildarríki eða í landi handan hafsins eða á yfirráðasvæði sem tengist því eða til að styðja við alþjóðasamninga, sem Sambandið er aðili að, með því að veita framlag til að skipuleggja marghliða ráðstefnur. Hámarksframlag sem veitt er til alþjóðasamninga til að skipuleggja marghliða ráðstefnur skal nema 3,5 milljónum evra meðan LIFE-áætlunin stendur yfir eins og tilgreint er í 1. gr. og slíkir styrkir skulu ekki teljast með til þess að uppfylla viðmiðunarfjárhæðina sem um getur í fyrstu undirgrein 3. mgr. 9. gr.

6. Rekstrarstyrkir skulu styðja við starf aðila, sem eru ekki reknir í hagnaðarskyni, sem taka þátt í þróun, framkvæmd og framfylgd löggjafar og stefnu Sambandsins og sem eru fyrst og fremst virkir á sviði aðgerða í umhverfis- eða loftslagsmálum, þ.m.t. orkuumskipti, í samræmi við markmiðin í LIFE-áætluninni sem sett eru fram í 3. gr.

12. gr.

Aðstoðarhæfir aðilar

1. Til viðbótar við viðmiðanirnar sem settar eru fram í 197. gr. fjárhagsreglugerðarinnar skulu hæfisviðmiðanirnar, sem settar eru fram í 2. og 3. mgr. þessarar greinar, gilda um aðila.
2. Eftirfarandi aðilar teljast aðstoðarhæfir:
 - a) lögaðilar með staðfestu í einhverju af eftirfarandi löndum eða yfirráðasvæðum:
 - i. aðildarríki eða land handan hafsins eða yfirráðasvæði sem tengist því,
 - ii. þriðja land sem er tengt LIFE-áætluninni,
 - iii. önnur þriðju lönd sem eru tilgreind í vinnuáætlun til margra ára sem um getur í 18. gr. við þau skilyrði sem eru tilgreind í 4. og 5. mgr. þessarar greinar,
 - b) sérhver lögaðili sem komið er á fót samkvæmt lögum Sambandsins eða sérhver alþjóðastofnun.
3. Einstaklingar skulu ekki vera aðstoðarhæfir.
4. Lögaðilar með staðfestu í þriðja landi, sem er ekki tengt LIFE-áætluninni, skulu vera hæfir til þátttöku í sérstökum undantekningartilvikum þegar það er nauðsynlegt til að ná markmiðum með tiltekinni aðgerð til að tryggja skilvirkni íhlutunar sem fram fer í Sambandinu.
5. Lögaðilar með staðfestu í þriðja landi, sem er ekki tengt LIFE-áætluninni, skulu að meginreglu til bera kostnaðinn af þátttöku sinni.

13. gr.

Bein úthlutun

Með fyrirvara um 188. gr. fjárhagsreglugerðarinnar er heimilt að veita styrki, án auglýsingar eftir tillögum, til aðilanna sem eru tilgreindir í I. viðauka við þessa reglugerð.

14. gr.

Lýsing á valforsendum

Framkvæmdastjórinn skal fastsetja valforsendur í vinnuáætluninni til margra ára, sem um getur í 18. gr., og auglýsingum eftir tillögum, að teknu tilliti til eftirfarandi meginreglna:

- a) verkefni sem eru fjármögnuð af LIFE-áætluninni skulu þjóna hagsmunum Sambandsins með því að leggja umtalsvert af mörkum til að ná almennu og sértæku markmiðunum með LIFE-áætluninni sem sett eru fram í 3. gr., skulu ekki grafa undan þessum markmiðum og skulu, þegar unnt er, stuðla að grænum opinberum innkaupum,
- b) verkefnin skulu tryggja kostnaðarhagkvæma nálgun og vera tæknilega og fjárhagslega samræmd,
- c) verkefni sem hafa mesta möguleikann á að leggja af mörkum til að ná markmiðunum, sem sett eru fram í 3. gr., skulu sett í forgang,

- d) verkefni sem skila viðbótarávinningum og stuðla að samlegðaráhrifum milli undirátlananna sem um getur í 4. gr. skulu fá bónus við matið á þeim,
- e) verkefni sem hafa mesta möguleikann á að verða endurtekin og tekin upp í opinbera geiranum eða einkageiranum eða til að virkja stærstu fjárfestingarnar eða fjármagnið (möguleiki til að gegna hlutverki hvata) skulu fá bónus við matið á þeim,
- f) tryggt skal að hægt sé að endurtaka nákvæmlega niðurstöður staðlaðra aðgerðaverkefna,
- g) verkefni sem byggja á eða auka við niðurstöður úr öðrum verkefnum sem eru fjármöggnuð með LIFE-áætluninni, áætlunum sem voru undanfarar hennar eða með öðru fjármagni Sambandsins skulu fá bónus við matið á þeim,
- h) eftir því sem við á skal gefa sérstakan gaum að verkefnum á landsvæðum með sérstakar þarfir eða sem eru sérstaklega viðkvæm, s.s. svæðum með sérstakar umhverfislegar áskoranir eða náttúrulegar hindranir, svæðum sem ná yfir landamæri, svæðum sem hafa mikið náttúrufarslegt gildi og ystu svæðum.

15. gr.

Aðstoðarhæfur kostnaður í tengslum við kaup á landi

Kostnaður sem tengist kaupum á landi skal teljast aðstoðarhæfur að því tilskildu að eftirfarandi skilyrði, til viðbótar við viðmiðanirnar sem settar eru fram í 186. gr. fjárhagsreglugerðarinnar, séu uppfyllt:

- a) kaupin stuðla að því að bæta, viðhalda og endurheimta heildstæði Evrópunets verndarsvæða (Natura 2000) sem komið var á fót skv. 3. gr. tilskipunar 92/43/EBE, þ.m.t. með því að bæta tengjanleika með því að skapa ganga, stiklur eða aðra þætti grænna innviða,
- b) kaup á landi er eina eða kostnaðarhagkvæmasta leiðin til að ná þeirri útkomu úr varðveislunni sem leitast er eftir,
- c) land sem er keypt er varðveitt til langs tíma til notkunar sem er í samræmi við sértæku markmiðin með LIFE-áætluninni og
- d) hlutaðeigandi aðildarríki tryggir, með afsali eða á annan hátt, langtímaúthlutun á slíku landi til náttúruverndar.

16. gr.

Samanlögð fjármögnun og annars konar fjármögnun

1. Aðgerð sem hefur hlotið framlag frá annarri áætlun Sambandsins má einnig hljóta framlag samkvæmt LIFE-áætluninni að því tilskildu að framlögin taki ekki til sama kostnaðar og að í aðgerðinni sé unnið að umhverfis- eða loftslagsmarkmiðunum sem sett eru fram í 3. gr. og að ekki sé grafið undan neinu þeirra. Reglur um viðkomandi áætlun Sambandsins skulu gilda um samsvarandi framlag til aðgerðarinnar. Samanlögð fjármögnun skal ekki fara yfir heildarfjárhæð aðstoðarhæfs kostnaðar við aðgerðina. Heimilt er að reikna stuðning frá mismunandi áætlunum Sambandsins út á hlutfallsgrundvelli í samræmi við skjölin þar sem skilyrðin fyrir stuðningnum eru fastsett.

2. Heimilt er að veita stuðning frá Byggingaþróunarsjóði Evrópu, Félagsmálasjóði Evrópu+ eða Dreifbýlisþróunarsjóði evrópsks landbúnaðar, í samræmi við viðeigandi ákvæði í reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins þar sem mælt er fyrir um sameiginleg ákvæði um Byggingaþróunarsjóð Evrópu, Félagsmálasjóð Evrópu+, Samheldnisjóðinn, sjóðinn fyrir sanngjörn umskipti (e. *Just Transition Fund*) og Sjávarútvegssjóðinn og fjárhagsreglur fyrir þá og Sjóðinn vegna hælismála, fólksflutninga og aðlögunar, Sjóðinn fyrir innra öryggi og fjármögnunarleiðina til fjárstuðnings við landamærastrjórnun og stefnu í vegabréfsáritunarmálum (e. *Instrument for Financial Support for Border Management and Visa Policy*) og viðeigandi ákvæði í reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins þar sem settar eru reglur um stuðning við stefnuáætlanir sem aðildarríkin eiga að semja samkvæmt sameiginlegu landbúnaðarstefnunni og eru fjármagnaðar af Ábyrgðarsjóði evrópsks landbúnaðar og af

Dreifibýlisþróunarsjóði evrópsks landbúnaðar og um niðurfellingu á reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 1305/2013 og reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 1307/2013, til aðgerða sem fá vottunina „öndvegisinnsgli“ samkvæmt LIFE-áætluninni með því að uppfylla eftirfarandi samanlögð skilyrði:

- a) þær hafa verið metnar í auglýsingu eftir tillögum samkvæmt LIFE-áætluninni,
- b) þær uppfylla lágmarkskröfur um gæði í þeirri auglýsingu eftir tillögum,
- c) ekki er unnt að fjármagna þær samkvæmt þeirri auglýsingu eftir tillögum vegna takmarkana á fjárveitingum.

III. KAFLI

Blendingsstarfsemi

17. gr.

Blendingsstarfsemi

Blendingsstarfsemi samkvæmt LIFE-áætluninni skal komið í framkvæmd, í samræmi við reglugerð (ESB) 2021/523 og X. bálk fjárhagsreglugerðarinnar, að teknu tilhlýðilegu tilliti til krafna um sjálfbærni og gagnsæi.

IV. KAFLI

Áætlanagerð, vöktun, skýrslugjöf og mat

18. gr.

Vinnuáætlun til margra ára

1. Framkvæmdastjórnin skal, með framkvæmdargerðum, samþykkja vinnuáætlanir til margra ára fyrir LIFE-áætlunina. Þessar framkvæmdargerðir skulu samþykktar í samræmi við rannsóknarmálsmeðferðina sem um getur í 2. mgr. 22. gr.
2. Í hverri vinnuáætlun til margra ára skal tilgreina eftirfarandi, í samræmi við markmiðin sem sett eru fram í 3. gr.:
 - a) upphæð sem skal úthluta milli þarfa samkvæmt hverri undiráætlun og milli mismunandi tegunda fjármögnunar, sem og hámarksheildarfjárhæð sem skal úthluta til styrkja eins og um getur í a- og b-lið 2. mgr. 11. gr.,
 - b) hámarksheildarfjárhæð til fjármögnunar í formi fjármögnunarleiða innan blendingsstarfsemi samkvæmt LIFE-áætluninni, eftir atvikum,
 - c) heildarfjárhæð til styrkja sem á að veita aðilunum sem eru tilgreindir í I. viðauka, í samræmi við 13. gr.,
 - d) viðfangsefni verkefna eða sérstakar þarfir sem fjármögnun er úthlutað til fyrir fram vegna verkefnanna sem um getur í c- og d-lið 2. mgr. 11. gr.,
 - e) stefnuáætlanir og áætlanir, sem stefnumarkandi samþætt verkefni beinast að, sem fara má fram á fjármögnun fyrir vegna verkefna eins og um getur í b-lið 2. mgr. 11. gr.,
 - f) hámarks tímabil aðstoðarhæfis til að koma verkefnunum í framkvæmd,
 - g) leiðbeinandi tímaáætlanir fyrir auglýsingar eftir tillögum fyrir tímabilið sem fellur undir vinnuáætlunina til margra ára,

- h) tæknilega aðferð fyrir verklag við framlagningu verkefnis og valferli og valviðmiðanirnar í samræmi við þættina sem um getur í 14. gr.,
 - i) hlutfall sameiginlegrar fjármögnunar sem um getur í 4. mgr. 9. gr.,
 - j) sameiginlegt hámarksfjármögnunarhlutfall fyrir aðstoðarhæfar aðgerðir, sem um getur í e-lið 2. mgr. 11. gr.,
 - k) þar sem við á, ítarlegar reglur sem varða notkun á samanlagðri fjármögnun og annars konar fjármögnun,
 - l) litla virka þátttöku og aðstoðarhæfa starfsemi og valforsendur fyrir verkefni vegna tækniástoðar til að byggja upp getu í tengslum við starfsemi yfirvalda í aðildarríkjunum til að bæta virka þátttöku í LIFE-áætluninni.
3. Tímalengd fyrstu vinnuáætlunarinnar til margra ára skal vera fjögur ár og tímalengd annarrar vinnuáætlunarinnar til margra ára skal vera þrjú ár.
4. Framkvæmdastjórnin skal, innan ramma vinnuáætlana til margra ára, birta auglýsingar eftir tillögum fyrir tímabilið sem áætlunin nær til. Framkvæmdastjórnin skal tryggja að ónotuðu fjármagni fyrir tiltekna auglýsingu eftir tillögum sé endurúthlutað milli mismunandi tegunda aðgerða, sem um getur í 2. mgr. 11. gr., innan sama sviðs.
5. Framkvæmdastjórnin skal tryggja að haft sé samráð við hagsmunaaðila við þróun vinnuáætlana til margra ára.

19. gr.

Vöktun og skýrslugjöf

1. Framkvæmdastjórnin skal, á grundvelli vísanna sem settir eru fram í II. viðauka, gefa skýrslu um framþróun LIFE-áætlunarinnar í áttina að því að ná markmiðunum sem sett eru fram í 3. gr.
2. Til að tryggja skilvirkt mat á framþróun í áttina að því að ná markmiðunum með LIFE-áætluninni er framkvæmdastjórninni falið vald til að samþykkja framseldar gerðir, í samræmi við 23. gr., til að breyta II. viðauka til að endurskoða eða bæta við vísana þegar slíkt er talið nauðsynlegt, þ.m.t. með það fyrir augum að laga þá að vísunum sem eru fastsettir fyrir aðrar áætlanir Sambandsins, og til að bæta við þessa reglugerð ákvæðum til að fastsetja ramma um vöktun og mat.
3. Framkvæmdastjórninni skal falið vald til að samþykkja framseldar gerðir, í samræmi við 23. gr., til að bæta við þessa reglugerð með því að skilgreina, á grundvelli II. viðauka, sérstaka vísa fyrir hverja undiráætlun og tegund verkefnis.
4. Framkvæmdastjórnin skal tryggja að gögnum til að hafa eftirlit með framkvæmd áætlunarinnar og niðurstöðunum sé safnað á skilvirkan og árangursríkan hátt og tímanlega. Í því skyni og í samræmi við viðeigandi aðferðafræði skal leggja hóflegar kröfur um skýrslugjöf á viðtakendur fjármagns Sambandsins til að gera það kleift að safna samansafnanlegum vísunum um afrakstur og áhrif á verkefnastigi fyrir öll viðeigandi sértæk markmið umhverfis- og loftslagsstefunnar, þ.m.t. í tengslum við Evrópunet verndarsvæða (Natura 2000) og losun á tilteknum loftmengunarefnum í andrúmsloft, þ.m.t. koltvísýringur.
5. Framkvæmdastjórnin skal vakta reglulega og gefa skýrslu um samræmingu loftslags- og umhverfismarkmiða, þ.m.t. fjárhæð útgjalda. Að teknu tilliti til eftirspurnardrífins eðlis LIFE-áætlunarinnar er búist við að 61% af heildarfjárhæð LIFE-áætlunarinnar, eins og skilgreint er í 5. gr., leggi af mörkum til þess markmiðs að a.m.k. 30% af heildarfjárhæð til útgjalda verði notuð til að ná loftslagsmarkmiðum. Hafa skal eftirlit með þessu framlagi gegnum kerfi Sambandsins fyrir loftslagsmerki (e. *climate marker system*). Þessi reglugerð skal stuðla að því að samræma aðgerðir í tengslum við líffræðilega fjölbreytni í stefnum Sambandsins og að því að uppfylla þann heildarmetnað að veita 7,5% af árlegum útgjöldum samkvæmt fjárhagsrammanum til margra ára til markmiða í tengslum við líffræðilega fjölbreytni á árinu 2024 og 10% af árlegum útgjöldum samkvæmt fjárhagsrammanum til margra ára til markmiða í tengslum við líffræðilega fjölbreytni á árunum 2026 og 2027 en taka um leið tillit til núverandi skörunar á loftslagsmarkmiðum og markmiðum í tengslum við líffræðilega fjölbreytni.

Fylgjast skal með útgjöldum í tengslum við líffræðilega fjölbreytni með því að nota skilvirka, gagnsæja og yfirgripsmikla aðferðafræði sem framkvæmdastjórnin á að setja fram í samstarfi við Evrópuþingið og ráðið, eins og um getur í samstarfssamningnum milli stofnana frá 16. desember 2020 milli Evrópuþingsins, ráðs Evrópusambandsins og framkvæmdastjórnar Evrópusambandsins um aga í stjórn fjármála, um samstarf við fjárlagagerð og trausta fjármálastjórn, sem og um nýjar eigin tekjur, þ.m.t. vegvísir í áttina að því að fá inn nýjar eigin tekjur. Þessar aðferðir til eftirfylgni skulu notaðar til að magngreina fjárhagsskuldbindingar, sem búið er við að stuðli að loftslagsmarkmiðum annars vegar og markmiðum í tengslum við líffræðilega fjölbreytni hins vegar, innan fjárhagsrammans til margra ára fyrir tímabilið 2021–2027 á viðeigandi sundurliðunarstigi. Gera skal grein fyrir útgjöldunum á hverju ári í áætlunarskýrslunni (e. *programme statement*). Gefa skal reglulega skýrslu um framlag LIFE-áætlunarinnar til loftslags- og umhverfismarkmiða Sambandsins í tengslum við mót og ársskýrsluna.

6. Framkvæmdastjórnin skal meta samlegðaráhrif milli LIFE-áætlunarinnar og annarra viðbótaráætlana Sambandsins og milli undiráætlana hennar.

20. gr.

Mat

1. Framkvæmdastjórnin skal inna mötin, sem kveðið er á um samkvæmt þessari reglugerð, tímanlega af hendi til að koma þeim inn í ákvarðanatökufærlið að teknu tilhlýðilegu tilliti til samræmis, samlegðaráhrifa, Sambandsvirðisauka og sjálfbærni til langs tíma og með tilliti til loftslags- og umhverfisförgangsröðunar Sambandsins.

2. Framkvæmdastjórnin skal inna af hendi áfangaúttekt á LIFE-áætluninni þegar fullnægjandi upplýsingar liggja fyrir um framkvæmd hennar, en eigi síðar en 42 mánuðum eftir að framkvæmd LIFE-áætlunarinnar hefst, með því að nota vísana sem eru fastsettir í samræmi við II. viðauka.

Matið skal a.m.k. ná yfir eftirfarandi:

- a) eigindlega og megindlega þætti við framkvæmd LIFE-áætlunarinnar,
- b) hagkvæmni við notkun tekna,
- c) að hvaða marki markmiðin með öllum ráðstöfununum hafa náðst og tilgreina skal, þegar unnt er, niðurstöður og áhrif,
- d) raunverulegan árangur af verkefnum eða árangur sem búið er við til að virkja annað fjármagn Sambandsins, einkum með tilliti til ávinningsins af auknu samræmi við aðrar fjármögnunarleiðir Sambandsins,
- e) að hvaða marki samlegðaráhrif milli markmiðanna hafa náðst og hvernig LIFE-áætlunin kemur til fyllingar öðrum viðeigandi áætlunum Sambandsins,
- f) Sambandsvirðisauka og áhrif af LIFE-áætluninni til langs tíma, með það fyrir augum að taka ákvörðun um endurnýjun, breytingar eða tímabundna niðurfellingu ráðstafana,
- g) að hvaða marki hagsmunaaðilar hafa tekið þátt,
- h) megindlega og eigindlega greiningu á framlagi LIFE-áætlunarinnar til varðveislustöðu búsvæða og tegunda sem eru tilgreind í tilskipunum 92/43/EBE og 2009/147/EB,
- i) greiningu á landfræðilegri útbreiðslu í öllu Sambandinu eins og um getur í 5. mgr. 9. gr. og, ef slík útbreiðsla næst ekki, greiningu á undirliggjandi ástæðum fyrir því að þessa útbreiðsla skortir.

3. Við lok framkvæmdar á LIFE-áætluninni en eigi síðar en fjórum árum eftir að tímabilinu, sem er tilgreint í annarri undirgrein 1. gr., lýkur skal framkvæmdastjórnin inna af hendi lokamat á LIFE-áætluninni.
4. Framkvæmdastjórnin skal senda niðurstöðurnar úr matinu ásamt athugasemdum sínum til Evrópuþingsins, ráðsins, efnahags- og félagsmálanefndarinnar og svæðanefndarinnar. Framkvæmdastjórnin skal gera niðurstöðurnar úr matinu aðgengilegar öllum.

V. KAFLI

Umbreytingar- og lokaákvæði

21. gr.

Upplýsingar, samskipti og kynning

1. Viðtakendur fjármögnunar Sambandsins skulu hafa uppruna þessarar fjármögnunar í huga og tryggja sýnileika fjármögnunar Sambandsins, einkum þegar þeir kynna verkefni og niðurstöður þeirra, með því að veita samfellda, skilvirka og hlutfallslega markvissa upplýsingamiðlun til ýmissa hópa, þ.m.t. fjölmiðlar og almenningur. Í þeim tilgangi skulu viðtakendur nota kennimerki LIFE-áætlunarinnar sem er sýnt í III. viðauka. Allar varanlegar neysluvörur sem aflað er innan ramma LIFE-áætlunarinnar skulu bera kennimerki LIFE-áætlunarinnar nema í tilvikum sem framkvæmdastjórnin skilgreinir. Ef notkun á kennimerki LIFE-áætlunarinnar er ekki framkvæmanleg skal geta um LIFE-áætlunina í öllu samskiptastarfi, þ.m.t. á tilkynningatöflum á mikilvægum stöðum sem eru aðgengilegir almenningi.
2. Framkvæmdastjórnin skal koma til framkvæmda upplýsinga- og samskiptaaðgerðum sem varða LIFE-áætlunina, aðgerðir sem gerðar eru samkvæmt LIFE-áætluninni og niðurstöður sem fást. Það fjármagn sem er úthlutað til LIFE-áætlunarinnar skal einnig stuðla að upplýsingamiðlun stofnana um pólitísk forgangsatíði Sambandsins, að svo miklu leyti sem þessi forgangsröðun tengist markmiðunum sem um getur í 3. gr.

22. gr.

Nefndarmeðferð

1. Framkvæmdastjórnin skal njóta aðstoðar nefndarinnar um LIFE-áætlunina. Þessi nefnd skal vera nefnd í skilningi reglugerðar (ESB) nr. 182/2011.
2. Þegar vísað er til þessarar málsgreinar gildir 5. gr. reglugerðar (ESB) nr. 182/2011.
3. Skili nefndin ekki álitum skal framkvæmdastjórnin ekki samþykkja drögin að framkvæmdargerðinni og þriðja undirgrein 4. mgr. 5. gr. reglugerðar (ESB) nr. 182/2011 gildir.
4. Framkvæmdastjórnin skal gefa nefndinni árlega skýrslu um heildarframvinduna við framkvæmd undiráætlaða LIFE-áætlunarinnar og um tiltekna aðgerðir samkvæmt LIFE-áætluninni, m.a. um blendingstarfsemi sem er komið í framkvæmd með fjárveitingum sem er úthlutað úr LIFE-áætluninni.

23. gr.

Beiting framsals

1. Framkvæmdastjórninni er falið vald til að samþykkja framseldar gerðir að uppfylltum þeim skilyrðum sem mælt er fyrir um í þessari grein.
2. Framkvæmdastjórninni skal falið vald til að samþykkja framseldu gerðirnar, sem um getur í 2. og 3. mgr. 19. gr., til 31. desember 2028.
3. Evrópuþinginu eða ráðinu er hvenær sem er heimilt að afturkalla valdaframsalið sem um getur í 2. og 3. mgr. 19. gr. Með ákvörðun um afturköllun skal binda enda á valdaframsalið sem um getur í þeirri ákvörðun. Ákvörðunin öðlast gildi daginn eftir birtingu hennar í *Stjórnartíðindum Evrópusambandsins* eða síðar, eftir því sem tilgreint er í henni. Hún skal ekki hafa áhrif á gildi neinna framseldra gerða sem þegar eru í gildi.
4. Áður en framseld gerð er samþykkt skal framkvæmdastjórnin hafa samráð við sérfræðinga sem hvert aðildarríki hefur tilnefnt í samræmi við meginreglurnar sem mælt er fyrir um í samstarfssamningnum milli stofnana um betri lagasetningu frá 13. apríl 2016.

5. Um leið og framkvæmdastjórnin samþykkir framselda gerð skal hún samtímis tilkynna það Evrópuþinginu og ráðinu.
6. Framseld gerð, sem er samþykkt skv. 2. og 3. mgr. 19. gr., skal því aðeins öðlast gildi að Evrópuþingið eða ráðið hafi ekki haft uppi nein andmæli innan tveggja mánaða frá tilkynningu um gerðina til Evrópuþingsins og ráðsins eða ef bæði Evrópuþingið og ráðið hafa upplýst framkvæmdastjórnina, áður en fresturinn er liðinn, um þá fyrirætlun sína að hreyfa ekki andmælum. Þessi frestur skal framlengdur um tvo mánuði að frumkvæði Evrópuþingsins eða ráðsins.

24. gr.

Niðurfelling

Reglugerð (ESB) nr. 1293/2013 er hér með felld úr gildi frá og með 1. janúar 2021.

25. gr.

Umbreytingarákvæði

1. Þessi reglugerð skal ekki hafa áhrif á áframhald eða breytingar á þeim aðgerðum sem hófust samkvæmt reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (EB) nr. 614/2007 ⁽³⁸⁾ og reglugerð (ESB) nr. 1293/2013 sem skulu gilda áfram um hlutaðeigandi verkefni þar til þeim lýkur.
2. Fjárhagsrammi LIFE-áætlunarinnar getur einnig tekið til útgjalda vegna tækni- og stjórnsýsluáðstoðar sem eru nauðsynleg til að tryggja umskiptin milli LIFE-áætlunarinnar og ráðstafana sem voru samþykktar samkvæmt reglugerðum (EB) nr. 614/2007 og (ESB) nr. 1293/2013.
3. Ef þörf krefur má færa fjárveitingar í fjárlög Sambandsins eftir 2027 til að standa straum af kostnaði sem kveðið er á um í 5. mgr. 5. gr. svo að unnt sé að greiða fyrir stjórnun verkefna sem ekki er lokið fyrir 31. desember 2027.
4. Heimilt er að fjárfesta í fjármögnunarleiðum sem komið er á samkvæmt reglugerð (ESB) 2021/523 með endurflæði frá fjármögnunarleiðum sem komið er á samkvæmt reglugerð (ESB) nr. 1293/2013.
5. Fjárveitingar, sem samsvara mörkuðum tekjum vegna endurgreiðslna á ranglega greiddum fjárhæðum, samkvæmt reglugerð (EB) nr. 614/2007 eða (ESB) nr. 1293/2013, skal nota, í samræmi við 21. gr. fjárhagsreglugerðarinnar, til að fjármagna LIFE-áætlunina.

26. gr.

Gildistaka og framkvæmd

Reglugerð þessi öðlast gildi daginn sem hún birtist í *Stjórnartíðindum Evrópusambandsins*.

Reglugerð þessi kemur til framkvæmda frá og með 1. janúar 2021.

Reglugerð þessi er bindandi í heild sinni og gildir í öllum aðildarríkjunum án frekari lögfestingar.

Gjört í Brussel 29. apríl 2021.

Fyrir hönd Evrópuþingsins,

D.M. SASSOLI

forseti.

Fyrir hönd ráðsins,

A.P. ZACARIAS

forseti.

⁽³⁸⁾ Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (EB) nr. 614/2007 frá 23. maí 2007 að því er varðar fjármálastofnunina á sviði umhverfismála (LIFE+) (Stjtið. ESB L 149, 9.6.2007, bls. 1).

*I. VIÐAUKI***AÐILAR SEM HEIMILT ER AÐ VEITA STYRKI ÁN AUGLÝSINGA EFTIR TILLÖGUM**

1. Net Evrópusambandsins fyrir framkvæmd og framfylgd umhverfislöggjafar (IMPEL).
 2. Evrópunet umhverfissaksóknara (ENPE).
 3. Samstarfsvettvangur umhverfisdómara Evrópusambandsins (EUFJE).
-

*II. VIÐAUKI***VÍSAR**

1. Afrakstursvísar

- 1.1. Fjöldi verkefna til að þróa, sýna fram á og efla nýsköpunartækni og aðferðir.
- 1.2. Fjöldi verkefna þar sem bestu starfsvenjum er beitt í tengslum við náttúru og líffræðilega fjölbreytni.
- 1.3. Fjöldi verkefna til að þróa, koma í framkvæmd, hafa eftirlit með eða framfylgja viðeigandi löggjöf og stefnu Sambandsins.
- 1.4. Fjöldi verkefna til að bæta stjórnunarhætti með því að auka getu opinberra aðila og einkaaðila og þátttöku borgaralegs samfélags.
- 1.5. Fjöldi verkefna, þ.m.t. stefnumarkandi samþætt verkefni og stefnumarkandi náttúruáætlanir þar sem komið er í framkvæmd:
 - lykiláætlunum eða stefnuáætlunum,
 - áætlunum um aðgerðir til samræmingar á „náttúra og líffræðileg fjölbreytni“.

2. Árangursvísar

- 2.1. Hrein breyting á umhverfi og loftslagi, byggt á samsafni vísa á verkefnastigi sem skal tilgreina nánar í auglýsingum eftir tillögum samkvæmt undiráætlunum:
 - „Náttúra og líffræðileg fjölbreytni“
 - „Hringrásarhagkerfi og lífsgæði“, sem tekur a.m.k. til eftirfarandi:
 - Loftgæði
 - Jarðvegur
 - Vatn
 - Úrgangur
 - Íðefni
 - Hávaði
 - Nýting auðlinda og hagkvæmni
 - „Mildun loftslagsbreytinga og aðlögun“
 - „Umskipti yfir í hreina orku“
- 2.2. Samanlagðar fjárfestingar sem virkjust af verkefnum eða aðgangi að fjármagni (milljónir evra).
- 2.3. Fjöldi stofnana eða fyrirtækja sem taka þátt í verkefnum eða hljóta rekstrarstyrki.
- 2.4. Hlutfall verkefna sem hafa gegnt hlutverki hvata eftir lokadagsetningu verkefnisins.

III. VIÐAUKI

KENNIMERKI LIFE-ÁÆTLUNARINNAR

